

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2013–2014

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Markéta Beránková

Soužití s romskou menšinou v oblasti Varnsdorfu

Praha 2014

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michaela Melicharová

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED

2013-2014

BACHELOR THESIS

Markéta Beránková

Coexistence with the Roma minority in Varnsdorf

Prague 2014

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Ing. Michaela Melicharová

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Markéta Beránková, DiS.

.....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí práce Ing. Michaele Melicharové za její důležité rady, vstřícnost, připomínky a podporu při psaní bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce je zaměřena především na vztahy v romské rodině a vzájemné pohledy soužití Romů s majoritou a naopak. Teoretická část se zabývá významem romské rodiny, její historií, tradicemi, kulturou a současností. Praktická část práce obsahuje dotazníkové šetření na soužití Romů a Čechů ve Varnsdorfu.

Klíčová slova

Asimilace, bakalářská práce, Čech, diskriminace, dotazníkové šetření, etnikum, kriminalita, majorita, minorita, rasismus, Rom, soužití.

Annotation

This bachelor's thesis is focused especially on the issue of relationship in Romani family and mutual views of Romani living together with majority and vice versa. The theoretical part is focused on the issue of Romani family, its history, traditions, culture and its actual situation. The practical part contains a survey on the coexistence of Roma and Czechs in Varnsdorf.

Key words

Assimilation, Bachelor's thesis, Bohemia, coexistence, crime, discrimination, ethnicity, majority, minority, racism, Rom, survey.

OBSAH

ÚVOD	8
1 Historie Romů.....	10
1.1 Původ Romů	10
1.2 Příchod Romů do Evropy	11
1.3 Reakce společnosti na příchod Romů.....	11
1.4 Romové na českém území	13
1.5 Romové za Marie Terezie a Josefa II.	13
1.6 Romové na našem území v 19. století a počátkem 20. století.....	14
1.7 Romové v období Československé republiky	14
1.8 Romové za 2. světové války	15
1.9 Snahy o asimilaci a integraci Romů 1945 - 1989.....	16
2 Život Romů	19
2.1 Romská rodina.....	19
2.2 Romský jazyk	20
2.3 Náboženství a pověry Romů.....	22
2.4 Romské tradice	24
2.5 Romská svatba.....	24
2.6 Vánoce a Romové.....	25
2.7 Romská jména, příjmení a přezdívky	26
3 Život Romů a současnost v České republice	28
3.1 Rozdělení Romů	28
3.2 Romské osobnosti.....	29
3.3 Kriminalita romského obyvatelstva.....	30
3.4 Nezaměstnanost romského obyvatelstva v ČR.....	31
3.5 Bydlení Romů.....	32
3.6 Výchova a vzdělávání romských dětí a mládeže.....	33
3.7 Přípravné třídy	34
4 Vztah mezi Čechy a Romy, rasismus a diskriminace Romů	36
5 Vlastní šetření	39
5.1 Hlavní cíl	39
5.2 Dílčí cíle.....	39
6 Výzkumné metody šetření	40
6.1 Dotazník.....	40
6.2 Otázky v dotazníku	40
6.3 Hypotézy.....	41
7 Charakteristika výzkumného souboru	42

8	Výsledky výzkumu a jeho grafické vyhodnocení	43
8.1	Vyhodnocení dotazníku určenému majoritní společnosti	44
8.2	Vyhodnocení dotazníku určenému romské menšině	59
8.3	Vyhodnocení hypotéz	74
	ZÁVĚR	76
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	77
	SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK	79
	SEZNAM PŘÍLOH.....	82

ÚVOD

V naší zemi žije několik národnostních skupin, které se od nás odlišují pouze jazykem, kulturou a zvyky a samozřejmě někteří i vzhledem. Některé národnostní skupiny žijící na našem území mají prakticky stejný hodnotový systém jako Češi, jsou to např.: Poláci, Slováci, Němci i Maďaři. Soužití s těmito národnostními menšinami je většinou bez problémů. Romové jsou jiní. I přesto, že mluví česky, přikládají stejným slovům jiný význam. Jejich jednání a způsob života je pro příslušníky většiny nepochopitelný. Poté může docházet ke vzájemnému osočování dvou odlišných skupin. Většinová společnost se většinou distancuje od romské menšiny a schvaluje její vyloučení ze společnosti, tím se dopouští diskriminace. Menšině poté nezbyvá než toto chování oplácet nebo odejít do jiné země.

Romové jsou lidé, i když si to většina z nás spíše nemyslí, ale lidé to opravdu jsou, jen mají odlišnou kulturu a odlišné myšlení. Je velmi těžké pochopit romskou mentalitu, ale já jsem se o to, alespoň trochu snažila. Nejsem rasistka, ale je pravda, že ani já sama příliš nechápu chování Romů. Nemám problém bavit se různými lidmi, ať jsou bílé, černé nebo žluté barvy pleti, ale Romové jsou velmi specifická skupina lidí žijících na této planetě. Nikdy jsem o Romech nepřemýšlela jinak, vnímala jsem je jako špatné lidi až na výjimky. Až po přečtení několika knih, které jsou o Romech, o jejich historii, teprve až poté mě napadly nějaké myšlenky. Musí být pro Romy těžké žít v jiné zemi, podřídit se všemu, co jim není blízké, na druhou stranu, mohli zůstat žít ve své zemi, ale Romové jsou kočovníci a tím jsou už po staletí a myslím, že se to ani nikdy nezmění. Romské děti se ve škole učí o českých dějinách a kultuře, ale české děti se neučí o romských dějinách a kultuře, nevědí o Romech vůbec nic a je pro ně těžké Romy pochopit. Asi jeden z důvodů, že o Romech nic nevíme, je ten, že literatura o romských dějinách teprve vzniká. Romové své dějiny nesepisovali, předávali je svým potomkům prostřednictvím písní, pohádek, pověstí a různých pořekadel.

Vybrala jsem si toto téma, jelikož se v roce 2010 uskutečnilo ve Varnsdorfu několik demonstrací proti nepřizpůsobivým občanům, což jsou ve velké míře právě Romové. Bakalářská práce je členěna na dvě části, teoretickou a praktickou.

V teoretické části bych se chtěla zabývat historií Romů, dále bych chtěla trochu přiblížit způsob jejich života, jak fungují vztahy v romské rodině, popsat jejich tradice a kulturu. V praktické části chci udělat šetření pomocí dotazníkové metody, které by mělo odhalit, jaké jsou vzájemné vztahy varnsdorfské majoritní společnosti a romského etnika.

TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části bude nahlédnuto do historie romského etnika. Dále bude odhaleno, odkud Romové pochází a jak se jejich životní cesty dostaly až do Evropy. Jaká byla reakce na příchod Romů. Nahlédneme do tradic, náboženství a života romské menšiny.

1 HISTORIE ROMŮ

1.1 PŮVOD ROMŮ

Je mnoho osob, které zkoumali původ Romů, ale i přes veškeré tyto výzkumy není znám jejich přesný původ. Náš V. Lesný se věnoval studiu středoidických jazyků, rozboru jednotlivých romských dialektů r. 1934 mu naznačovaly, že v nich byly zastoupeny prvky mnoha jazyků z různých oblastí střední a severní Indie. Tento výzkum by bylo možno interpretovat dvojím způsobem. Za prvé: mohli předkové Romů patřit k jedné z několika středoidických skupin a postupně se rozptylovali do širšího prostoru nebo za druhé: je pravděpodobnější vývoj z více skupin, které vznikaly ve střední Evropě, severovýchodní a zčásti i severozápadní Indii a pohybovaly se různě dlouho dobu v tomto areálu, potom jejich větší část žila různě dlouho v Paňdžábu a částečně také v severněji položeném Kašmíru, zatímco jiné skupiny postupovaly západní trasou a začaly opouštět Indii.¹

*„Druhou alternativu potvrzují výsledky zkoumání ruských lingvistů T. V. Ventcelové a A. L. Čerenkova z r. 1976, podle nichž romské dialekty postrádají společný původ. Z tohoto vyplývalo, že Romové nepocházeli z jednoho společného celku a už ve své pravlasti příslušeli k mnoha různým entitám“.*²

Předkové dnešních Romů pravděpodobně patřili k původnímu obyvatelstvu Indie, které bylo buď vytačeno do těžko přístupných a okrajových oblastí, nebo podmaněno a včleněno do velmi složitého sociálního systému.³

¹ Ctibor Nečas, Romové v České republice včera a dnes, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Str. 10, ISBN 80-244-0497-4

² Ctibor Nečas, Romové v České republice včera a dnes, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Str. 10, ISBN 80-244-0497-4

³ Ctibor Nečas, Romové v České republice včera a dnes, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Str. 10, ISBN 80-244-0497-4

Myslím, že Romy jejich původ příliš nezajímá, to spíše my „neromové“ se zajímáme, kam bychom je mohli vrátit zpět, která země je jejich původním bydlištěm, ale dvě romská přísloví praví: *Kas hin kher, ta les hin ča jekh, kas kher name, ta les hin šel. Kdo má dům, má obydlí jen jedno, ale ten kdo dům nemá, má jich sto.* (Ctibor Nečas, Romové v České republice včera a dnes, Vydala Univerzita Palackého v Olomouci, Rok vydání 2002, počet stran 129, 5. doplněné vydání, str. 10, ISBN 80-244-0497-4) „*Mori than odoj, jak mire nipi. Moje místo je tam, kde jsou moji lidé.*“⁴ Na tomto přísloví je vidět, že Romové považují za svůj domov každé místo na této planetě, je jen pro ně důležité, aby s nimi byla jejich rodina.

1.2 PŘÍCHOD ROMŮ DO EVROPY

V Evropě se Romové objevili ve 14. století. Evropští občané je nepřivítali příliš vřele, neměli pro Romy porozumění a na jejich příchod odpověděli útlakem. Romové do Evropy přišli z východu, až v 18. století bylo odhaleno, že mluví jazykem, který je jedním z indických jazyků. Do Čech přišly první romské skupiny také již ve 14. století, v roce 1430 se začali usazovat po celé západní Evropě, kromě severovýchodních států. Kroniky popisují příchod Romů do Německa v letech 1406 až 1416. V roce 1420 se objevují také v Nizozemí. V roce 1419 se objevují první skupinky Romů ve Francii a v Itálii. O něco déle byli zaznamenáni ve Španělsku. První zmínky o putování Romů po severní Evropě byly až v první polovině 16. století. Z jižní Evropy se postupně Romové dostávají do Ruska v roce 1501. Poté se pomalu rozptylují po celém Rusku, až se v roce 1721 objevují až na Sibiři.⁵

1.3 REAKCE SPOLEČNOSTI NA PŘÍCHOD ROMŮ

To, jak se zacházelo s Romy, zhruba od poloviny 12. století, je doloženo několika příklady z různých zemí. I když jsou tyto příklady z různých zemí a různých období, jsou si velmi podobné. Církev je odmítala jako pohany, katolíci je exkomunikovali (jedním z důvodů bylo, že romské ženy předpovídali budoucnost). Řemeslná společenstva a cechy Romy odmítaly. Byli bráni jako vetřelci, kteří provozují své povolání bez povolení a tímto pronásledováním je doháněly k ilegálnímu pracování, některé dohnaly k žebrotě a jiné ke krádežím. Většině lidí vadila jejich řeč, jejich

⁴ Ctibor Nečas, Romové v České republice včera a dnes, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Str. 104, ISBN 80-244-0497-4

⁵ Eva Šotolová, Vzdělávání Romů, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 12, ISBN 978-80-246-1909-5

způsob oblékání a způsob života, díky tomuto všemu je pokládali za loupežníky, čarodějnice a původce nemocí.⁶

Úřady začaly reagovat vyhoštěním Romů z území státu. Tímto je nutily k dalšímu kočování, Romové hledali jiní země, kde k nim budou lidé vlídnější a budou chápat jejich kulturu a způsob života. Většinou ani v jiné zemi nebyly úřady k Romům shovívavější a zacházely s nimi ještě hůře, než v zemi odkud přišli. Např. V Německu se objevili v roce 1407 a již v roce 1449 byli násilím vyhnáni, Reichstag v Landau prohlásil Romy za zrádce křesťanských zemí, vyzvědače placené Turky a původce moru.⁷ Nejhorší pro Romy bylo, že je mohl kdokoliv beztrestně zabít, až později bylo zakázáno zabíjet ženy a děti. Tato persekuce pokračovala i v dalších letech.

V Nizozemí bylo na plakátech vyobrazeno, co se stane každému Romovi, pokud ho někdo chytí a na dalších plakátech bylo zase zobrazeno, co se stane lidem, kteří budou Romům pomáhat. V roce 1525 nařídil Karel V. Romům opustit zemi, dal jim na to pouhé dva dny. V 17. až 18. století mohl kdokoliv beztrestně zabít Roma, tímto během 18. století zcela vymizeli Romové.⁸

V Dánsku roku 1536 Christian III. nařídil všem Romům opustit království. Pokud se později objevila v Dánsku nějaká skupinka Romů, byl její vůdce pro výstrahu popraven a zbytek Romů byl vyhnán pod hrozbou smrti.⁹

Zhruba od druhé poloviny 16. století se na týrání Romů podílela i církev a to hlavně v Itálii. Byli zavrženi pro jejich způsob života. Duchovní je nesměli oddávat a měli přikázáno, jak se k Romům chovat.¹⁰

V roce 1721 vydal Karel IV. nařízení o popravě všech romských mužů, ženám a dětem bylo uříznuti jedno ucho.¹¹

Zavrhování Romů se šířilo také ve Skandinávii, ve Švédsku bylo duchovním zakázáno křtít a pohřbívat Romy. V Norsku bylo v letech 1687 až 1845 umožněno konfiskovat romský majetek a věznit je. V roce 1708 byl vyhlášen trest smrti

⁶ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 16, ISBN 978-80-246-1909-5

⁷ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 12, ISBN 978-80-246-1909-5

⁸ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 16, ISBN 978-80-246-1909-5

⁹ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 16, ISBN 978-80-246-1909-5

¹⁰ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 16, ISBN 978-80-246-1909-5

¹¹ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 17, ISBN 978-80-246-1909-5

pro všechny vypovězené Romy. Kočování bylo v Norsku zakázáno, ale provozování řemesla Romy bylo povoleno.

1.4 ROMOVÉ NA ČESKÉM ÚZEMÍ

První zmínky o příchodu Romů do střední a západní Evropy jsou z roku 1417. Téhož roku se počínají dějiny Romů v českých zemích. Během 15. století byly podmínky života pro Romy více příznivé než v jiných zemích, proto se do naší země začali stahovat. Z obav z nich byla vydávána přísnější protiruská opatření a příkazy k vyhánění Romů. Během třicetileté války Romové vstupovali do vojska nebo se války účastnili jako kováři, kejklíři, hudebníci, ale také jako kati a zvědové. 21. srpna 1689 nařídili místodržící Českého království, aby všichni Romové opustili zemi do tří dnů, pod hrozbou oběšení. Toto rozhodnutí nebylo Romy akceptováno, a proto byli prohlášeni patentem císaře Leopolda I. z 11. července 1697 za psance muži mohli být vražděni, ženám a dětem měly být uřezány nosy a uši a poté měli být vypovězeni.¹²

Další patenty byly proti Romům vydávány i v 18. století, ale Romové i přesto všechno stále putovali po zemi a někdy se jim podařilo vyhnout trestu. Ještě horší bylo nařízení císaře Karla VI. z roku 1721, nařízení spočívalo v popravování žen i mužů a jejich děti byly dávány do bílých rodin ke křesťanské převýchově. Ani přes tato všechna krutá opatření se nepodařilo Romy ze země vyhnat. Obyčejní lidé nedokázali být tak krutí vůči Romům a často je ukrývali, dokonce jim i dávali práci, jak je patrné ze soudních zápisů.¹³

1.5 ROMOVÉ ZA MARIE TEREZIE A JOSEFA II.

V roce 1749 Marie Terezie nařizuje, aby Romové při prvním dopadení byli pouze vypovězeni, trest smrti jim hrozil až při třetím dopadení. V roce 1760 byla popravena poslední Romka. Marie Terezie vydala nařízení o asimilaci Romů, nařídila, aby se Romové usadili ve městech a vesnicích, zakázala jim používat romštinu a obchod s koňmi. Pokusila se o zákaz sňatků mezi Romy. Romské děti byly dávány na výchovu

¹² Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 19, ISBN 978-80-246-1909-5

¹³ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 19, ISBN 978-80-246-1909-5

do rolnických rodin, v deseti letech měli jít do služby nebo na řemeslo. Jakákoliv snaha rodičů o kontakt s dětmi byla přísně trestána.¹⁴

1.6 ROMOVÉ NA NAŠEM ÚZEMÍ V 19. STOLETÍ A POČÁTKEM 20. STOLETÍ

Ve čtyřicátých letech 19. století vycházejí na našem území nová nařízení týkající se Romů. Romové, kteří přicházeli z jiných zemí a neměli u sebe cestovní pas nebo neprokázali řádný výdělek, byli posláni zpět. Později Romům nestačil ani cestovní pas, rozhodující byl způsob jejich obživy, který musel být úřady řádně povolen. Nejprísnějším opatřením vůči Romům byl předpis vídeňského ministerstva vnitra z roku 1888. Tento předpis umožňoval vykázat kdykoliv romské skupiny z jiných zemí, ostatní museli prokázat výdělek, pokud ho neprokázali, byli odsouzeni a umístěni do donucovacích pracoven. Romové, kteří tábořili ve skupinách, mohli být stíháni podle zákonů o ochraně polí a lesů. Zvláštní ustanovení se týkala chorob, docházelo k dezinfekci romských táborů, odvěšvení a ostříhání dohola.¹⁵

Dalším pokusem jak usadit kočovné Romy, bylo nařízení z roku 1916. Pro všechny kočovné romské rodiny byla určena určitá obec jako jejich bydliště, jejich příslušníci byli povinni odevzdat doklady, zbraně, cennosti, zvířata i vozy do úschovy obci. Každá obec, ke které byli Romové přiřazeni, musela vést evidenci a podrobit je zdravotní prohlídce. Všem Romům nad dvanáct let, byla vystavena tzv. cikánská legitimace. Tuto legitimaci museli mít stále u sebe a mohli být zaměstnáni pouze v obci, kterou měli vystavenou legitimaci. Nesměli obvod uvedeně obce opouštět, pokud tak učinili, byli odvezeni zpět, pokud by se evidovaný Rom nějak bránil těmto nařízením, byl umístěn do státního pracovního tábora. Romské děti do sedmi let, o které se nikdo nestaral, byly umístěny do dětských domovů.¹⁶

1.7 ROMOVÉ V OBDOBÍ ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY

Hospodářská situace nebyla po válce příznivá. Hlad nejvíce zatěžoval právě potulné romské skupiny, které se živily žebráním a krádežemi. Nejvíce se živili jako hudebníci, zedníci, kováři, obchodníci s kovářskými a kuchyňskými výrobky, nádeníci, dále se živili obchodem s koňmi a drůbeží. Negativní postoje majority se vztahovaly

¹⁴ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 20, ISBN 978-80-246-1909-5

¹⁵ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 21, ISBN 978-80-246-1909-5

¹⁶ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 22, ISBN 978-80-246-1909-5

vůči Romům na kočovné skupiny, které se většinou živily krádežemi, podvody a dalšími přestupky, ale s blížící se krizí narůstá konkurence kvalifikovaných řemeslníků a obchodníků, kteří likvidují drobné řemeslníčky, překupníky a podomní obchodníky, což byli většinou Romové. Tímto měli Romové ještě větší problém se uživit a prudce vzrostla jejich kriminalita a ekonomická situace se velmi zhoršila. V této době se projeví určité snahy, které měly přispět ke zlepšení životních podmínek a vzdělanosti Romů. V roce 1926 byla v hlavním městě Podkarpatské Rusi v Užhorodu založena první tzv. cikánská škola. Dále se otevřely další školy např. v Levoči, Košicích, Štítníku, v Mukačevu a v mnoha dalších městech. Významným činem bylo založení Ligy pro kulturní povznesení Cikánů v roce 1930 v Košicích, později přejmenované na Společnost pro studium a řešení cikánské otázky.¹⁷

1.8 ROMOVÉ ZA 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

Pro romské etnikum byla druhá světová válka tím nejkrutějším obdobím v jejich historii. Romové byli v roce 1935 prohlášeni za občany druhé třídy, což znamenalo, že byli rasově nebezpeční pro německý národ. Dr. Robert Ritter navrhl nedobrovolnou sterilizaci Romů, aby se zabránilo jejich rozmnožování.¹⁸

Na rozkaz Himmlera byla v roce 1938 velmi zostřena opatření proti Cikánům. Zlo mělo být podchyceno již u kořene, všichni Cikáni byli zaregistrováni a odděleni barevně od ostatních, rasově čistí Cikáni dostali hnědé papíry, cikánští míšenci dostali modré papíry a „necikáni – nomádi“ šedé. Cílem tohoto oddělení bylo zamezit míšení cikánské rasy s německou rasou. Himmler společně s Dr. Rittrem vymysleli, že bude vybrána skupinka Romů, kteří budou ponecháni jako druh živého muzea. Rozhodli, že vyberou Cikány žijící v Německu a na německy mluvícím území Čech a Moravy. Balkánští a maďarští Cikáni měli být internováni v táborech a postupně zlikvidováni. Tato myšlenka nebyla uskutečněna a byly zřízeny tzv. sběrné tábory pro Cikány v Marzahnu u Berlína a v Magdeburku. V roce 1939 byli Romové zaregistrováni a vše bylo připraveno k jejich likvidaci. Heydrich společně s dalšími německými představiteli rozhodli, že Německo musí být očištěno od Cikánů, kteří měli být převezeni do Polska. V květnu 1940 bylo společně s Židy deportováno z Hamburku a Brém do Belzeku

¹⁷ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 23, ISBN 978-80-246-1909-5

¹⁸ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 22, ISBN 978-80-246-1909-5

v Polsku asi tisíc romských osob. Belzek byl tábor, kde si Romové museli postavit obydlí. Dalších 1 500 osob bylo zatčeno a deportováno do ghett v Polsku z Kolína, Hannoveru a Stuttgartu. Všichni museli podepsat dokument, že berou na vědomí, že pokud se budou chtít vrátit do Německa, budou sterilizováni. V říjnu 1940 byly zastaveny transporty Cikánů, důvody nejsou přesně známi. Od roku 1941 byly romské děti vyloučeny ze škol. Romové nebyli povoláváni k vojenské službě, v roce 1942 byli všichni vyloučeni z armády. Rozhodujícím krokem postupu proti Romům byl rozkaz Himmlera z 16. prosince 1942 a prováděcí nařízení hlavního úřadu říšské bezpečnosti z 29. ledna 1943 o deportacích romského obyvatelstva do cikánského tábora v Auschwitz II-Birkenau.¹⁹

*„Tímto bylo zcela rozhodnuto o likvidaci romské populace v Evropě. Od 26. února do 25. března bylo z Německa a zemí obsazených Němci transportováno 11 400 Romů do Osvětimi. Cikánský tábor měl rozlohu 150 * 750m, v táboře bylo celkem evidováno 20 923 osob všech věkových kategorií.“²⁰*

Evidencí tábora neprošlo 1 700 polských Romů, jelikož byli kvůli skvrnitému tyfu odvezeni přímo do plynových komor. Při příjmu do tábora byli Romové označeni pruhem bílého plátna, na kterém byl vyznačen černý trojúhelník (byli zařazeni mezi asociály), dále měli vyznačené písmeno Z (Zigeuner) a číslo. Toto označení nestačilo při identifikaci mrtvých, proto měli, od jara 1943 na levém předloktí vytetováno písmeno Z. Při inspekci v roce 1943 Himmler nařídil převezení práce schopných Romů do jiných táborů a ostatní nechal zlikvidovat, byli to zejména starší muži, ženy a děti, bylo jich asi tři tisíce. Mnoho Romů bylo zneužito k pokusům zrudného lékaře Josefa Mengele. Celkem bylo v zemích obsazených Němci zabito více než 500 tisíc Romů. Do Čech se po válce ze sedmi tisíců Romů vrátilo jen pět set.²¹

1.9 SNAHY O ASIMILACI A INTEGRACI ROMŮ 1945 - 1989

Konec 2. světové války je historickým mezníkem ve vývoji a postavení Romů v naší společnosti. Romové se vraceli z koncentračních táborů, nebylo jich moc, zbylo pouhých pár desítek rodin, které se vrátili do Čech. Těchto pár Romů se postupně roztrousilo mezi ostatní obyvatelstvo a posléze s ním splynulo. Po válce se do Čech

¹⁹ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 28, ISBN 978-80-246-1909-5

²⁰ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 29, ISBN 978-80-246-1909-5

²¹ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 31, ISBN 978-80-246-1909-5

přesunulo velké množství Romů ze Slovenska, z Maďarska, Rumunska a Polska, hlavním důvodem hledání práce.

V roce 1951 dalo ministerstvo vnitra příkaz podat zprávu o počtu Romů a o jejich způsobu života. Po tomto cíleném šetření byl vydán osmibodový program převýchovy Romů:

1. Zapojení do pracovního poměru a ubytování v místě bydliště.
2. Kontrola správnosti vyplacení mezd.
3. Zvýšený dohled nad docházkou do školy a docházka dětí do předškolních zařízení.
4. Výchova ostatního obyvatelstva, jíž se má dosáhnout odstranění rasové diskriminace.
5. Odstranění všech projevů diskriminace v úředním styku a ve veřejném životě při současné likvidaci negramotnosti.
6. Zapojení uvědomělých občanů-Cikánů do převýchovného procesu.
7. Řádná evidence cikánského obyvatelstva
8. Usazení kočovných cikánů.²²

Plnění tohoto programu bylo naprosto nedůsledné a postupně docházelo k útlumu romské otázky. V roce 1954 ÚV KSČ nařídilo, aby romské obyvatelstvo mělo stejný nárok na přidělení bytu, na zvyšování kvalifikace a podporu umělecké tvořivosti jako majorita. Největší zájem měli na snížení romské negramotnosti. V roce 1958 byl Národním shromážděním schválen zákon o trvalém usídlení kočovných a polokočovných osob, toto datum označuje tzv. sociální asimilaci Romů. Cílem tohoto zákona bylo, aby Romové zcela splynuli s majoritní společností. Život Romů na Slovensku měl velmi nízkou úroveň, bydleli ve starých polorozbořených chatrčích a pracovních míst bylo nedostatek, proto se jich hodně z východního Slovenska stěhovalo do Čech k příbuzným.²³

Kvůli nedostatku bytů na Slovensku se Romové přesouvali do Čech. V roce 1773 vychází směrnice O výchově a vzdělání výchovně zanedbaných a prospěchově opožděných cikánských dětí. Tato směrnice zdůrazňuje nutnost zřizovat pro romské děti

²² Eva Šotolová, Vzdělávání Romů, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 34, ISBN 978-80-246-1909-5

²³ Eva Šotolová, Vzdělávání Romů, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 35, ISBN 978-80-246-1909-5

třídy kvůli jejich adaptaci, dále doporučuje zřizovat speciální třídy pro opožděné děti. Ve třídách základních škol, kde je více než pět romských dětí, může být maximálně dvacet pět žáků. Do škol pro romské děti mají být Romové zařazováni jen na dobu nezbytně nutnou. Pro výchovně zanedbané a o opožděné děti se doporučují zřizovat speciální třídy na základních školách. Ve školách se klade důraz na jazyky a klasifikaci, je doporučováno neklasifikovat nejnižšími stupni hodnocení. Učitelé musejí vycházet z širších historických, kulturních, sociálních a jazykových souvislostí.²⁴

Během uplynulých čtyřiceti let se stát snažil Romy asimilovat a integrovat. Předpoklad, že s materiálním dostatkem se změní i jejich duševní svět, se ukázal jako velmi mylný. Vztahy mezi majoritou a Romy se nikterak nezlepšily. Romové stále zůstávali ve společenské izolaci, která brzdila jejich další rozvoj ve všech sférách života. Před 17. listopadem 1989 se vytvářeli různé neformální romské skupiny, které chtěli reprezentovat Romy v politice. Na těchto základech vznikla v Praze Romská občanská iniciativa, která se později přeměnila v politickou stranu. V roce 1990 kandidovala ve volbách v České republice společně s Občanským fórem a získala osm mandátů, předsedou této strany byl zvolen JUDr. Emil Ščuka. Dále vznikají další romská hnutí: Unie romské mládeže, Romská asociace mládeže a dětí, Kulturní svaz občanů romské národnosti, všechna tato hnutí úzce spolupracovala s Romskou občanskou iniciativou.²⁵

Po roce 1989 se opět řeší romská otázka, zejména se řeší otázka bydlení, zaměstnanosti, nízké vzdělanosti, vysoké porodnosti, kriminality a rasové nesnášenlivosti. V momentě, kdy se rozdělilo Československo, přišel problém s občanstvím Romů. Dost Romů žijících v Čechách mělo slovenskou státní příslušnost. Styk s úřady pro ně byl složitý, proto také mnozí z nich české občanství nezískali.²⁶

Romská otázka byla, je a bude stálým problémem, na který bude velmi obtížné najít rozumné řešení. Tento problém zde přetrvává po staletí a myslím, že ještě hodně přetrvávat bude.

²⁴ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 37, ISBN 978-80-246-1909-5

²⁵ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 38, ISBN 978-80-246-1909-5

²⁶ Pavel Říčan, *S Romy žít budeme – jde o to jak*, Nakladatelství – Portál, 1998, Str. 43, ISBN: 80-7178-250

2 ŽIVOT ROMŮ

Mezi životem Čechů a Romů jsou velmi značné rozdíly, tyto rozdíly vyplývají z rozdílného pohledu na život. Bohužel tento rozdílný pohled vede ke vzájemnému nepochopení. Tento rozdíl vyplývá již z odlišné demografické struktury komunity romské i naší. Každý z těchto dvou národů uznává jiné hodnoty. Pro Čechy je velmi obtížné pochopit romský život a naopak pro Romy je těžké pochopit český život.

2.1 ROMSKÁ RODINA

Pro Romy je nejdůležitější rodina, ta pro ně znamená vše. I dnes u nich platí, že když má problém někdo z romské rodiny, postaví se za něj všichni, muži, ženy i děti. Rodina měla funkce vzdělávací i ochrannou, např. dívky se učily dobře starat o děti a manžela, chlapci se učili řemeslu, aby rodinu uživil. Romové považují za členy rodiny úplně všechny, Češi se většinou omezují jen na blízké členy rodiny, což jsou žena, muž a jejich děti, dále rodiče a s ostatními členy rodiny jako např. s tetou, strýcem, sestřenicí, bratrancem atd. příliš vztahy neudržují.²⁷

Romové žili se svojí širší rodinou v jedné osadě a kromě pokrevního příbuzenství je pojily i rodinné tradice a vzájemná solidarita. Největším trestem pro Roma bylo tudíž jeho vyhnání z rodiny, neboť tím ztrácel veškeré sociální i lidské jistoty.

Čím více měla romská rodina dětí, tím větší byla její prestiž, ale důležité bylo, aby to byli především chlapci, proto si mladí manželé přáli, aby jejich prvorozené dítě byl chlapec. O výchovu se starala hlavně žena (matka dětí), ale jinak se o děti starali i ostatní členové rodiny, babička, dědeček, tety, strýcové, starší sourozenci.

Stejně jako v české rodině tak i v romské rodině existoval rozdíl postavení mezi mužem a ženou. Povinností romské ženy bylo postarat se o chod domácnosti, vychovávat děti a poslouchat svého muže. Žena musela zastávat i ekonomickou roli, musela zajistit přežití své rodiny – zajistit jídlo a oblečení. Jídlo sháněly různě např. prací pro sedláky, sběrem různých plodů nebo i žebráním.²⁸

²⁷ Eva Davidová, Romové a česká společnost, Národohospodářský ústav Josefa Hlávky Praha, 2001, Str. 19, ISBN: 80-23877-399

²⁸ Eva Davidová, Romové a česká společnost, Národohospodářský ústav Josefa Hlávky Praha, 2001, Str. 26, ISBN: 80-23877-399

Romský muž byl navenek i uvnitř hlavou rodiny, nositelem a ochráncem prestiže rodiny, rozhodoval a nesl odpovědnost za rodinu. V mnoha rodinách byl výdělek muže pouze příležitostný, a tak muž trávil svůj čas sháněním zakázek, udržováním dobrých vztahů s příbuznými a přáteli, urovnáváním svárů mezi rodinami. Zvláštní postavení v romské komunitě mají staří lidé, jsou pro ostatní členy rodiny ceněni pro svou moudrost a životní zkušenost. Je velmi zajímavé, že v domově důchodců bychom těžko našli romského dědečka či babičku, Romové si váží svých rodičů i prarodičů. Čím starší Rom, tím vyšší postavení v rodině má.²⁹

Děti v romské rodině nemají stejné postavení, většinou je preferované některé z dětí a ostatní děti toto berou zcela přirozeně. Sourozenci mají mezi sebou pevné vztahy a nesoúpeří mezi sebou jako děti majority. Většinou jsou nejdůležitější nejstarší z dětí, také mají velkou autoritu v rodině. V tradičních rodinách jsou děti milovány celou rodinou, ale s postupným ústupem hodnot se vytrácí mateřská láska a to hlavně v sociálně znevýhodněných rodinách. I přesto, že Romové milují své děti, dost často končí jejich děti v dětských domovech. Stává se, že romská žena porodí dítě a uteče z porodnice, některá se pro své dítě vrátí, ale některá ho tam nechá, romské ženy mají pevné vazby na své muže, často utíkají z porodnic, aby zabránili nevěře svého muže.³⁰

2.2 ROMSKÝ JAZYK

Romština, se řadí mezi indoevropské jazyky do skupiny jazyků indických. Romština však není jednotným jazykem - díky územním přesunům jednotlivých romských skupin existuje několik hlavních dialektů romského jazyků, ale i přesto se Romové z různých částí světa mohou spolu domluvit.

Slovní zásobu všech romských dialektů tvoří slova původní, přejatá a nově vytvořená:

Slova původní jsou stará slova indického původu a slova dávno přejatá (z íránských jazyků, z arménštiny a některé i z řečtiny), jsou to země, kterými prošly romské skupiny na cestě z Indie do Evropy.

²⁹ Eva Davidová, Romové a česká společnost, Národohospodářský ústav Josefa Hlávky Praha, 2001, Str. 28, ISBN: 80-23877-399

³⁰ Eva Davidová, Romové a česká společnost, Národohospodářský ústav Josefa Hlávky Praha, 2001, Str. 29, ISBN: 80-23877-399

Slova přejatá získávaly romské skupiny, z jazyků národů, se kterými se na svých cestách setkávaly poté, co opustily území Malé Asie. Slovenští Romové si vypůjčili slova zejména ze srbštiny, chorvatštiny, rumunštiny, maďarštiny, slovenštiny, ukrajinštiny, polštiny, němčiny.

Neologismy, nejnovější slova romštiny, jsou to cizí slova přejímaná z prostředí, ve kterém Romové žijí.³¹

K získání informací nám slouží srovnávací lingvistika, která poskytuje zeměpisné údaje, podle četnosti výskytu výrazů místních jazyků v romských dialektech. Jako jeden z prvních si roku 1763 všiml evangelický student podobnosti mezi Romy z jeho rodného města v Maďarsku a indickými spolužáky v nizozemském Leidenu. Proto ho napadlo porovnat jejich řeč, jestli si nejsou podobné. Zapsal si okolo 1000 slov a přeložil je maďarským Romům, kteří ve většině uvedli shodný obsah.³²

Na území České a Slovenské republiky jsou tři nejrozšířenějšími dialekty: dialekt slovenský, maďarský a olašský. Slovenským dialektem hovoří přibližně 80 procent Romů, maďarským 10 procent, a olašským také jen 10 procent. Romové, hovořící olašským dialektem, nejnáze komunikují s Romy na celém světě.³³

Dnešní Romové, kteří chtějí naučit své děti česky, mají většinou velký problém, sami český jazyk příliš nezvládají, a proto na své děti mluví spíše romským etnolektem češtiny, tudíž své děti nenaučí dobře ani česky ani romsky.

Problémem pro dnešní společnost je, že Romové nenavštěvovali po staletí školy, většinou kvůli kočovnému životu. Neexistovala u nich literatura, ale i přesto se mohou pochlubit osobitou a bohatou literaturou. Veškeré poznatky si předávali prostřednictvím ústní lidové slovesnosti z generace na generaci. Většinou byl v každé komunitě vypravěč pohádek, který vše vyprávěl a tím předával informace mladším generacím.

Zde je několik málo příkladů romštiny:

Lačo oves. Dobrý den.

³¹ Občanské sdružení Slovo 21, Romové v České republice, [online]. 2000 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://romove.radio.cz/cz/clanek/19363>

³² Pavel Říčan, S Romy žít budeme – jde o to jak, Nakladatelství – Portál, 1998, Str. 51, ISBN: 80-7178-250

³³ Občanské sdružení Slovo 21, Romové v České republice, [online]. 2000 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://romove.radio.cz/cz/clanek/19363>

Sar sal? Jak se máš?
Khatar sal? Odkud jsi?
Kaj džas, more? Kam jdeš, člověče?
Džav khere. Jdu domů.
So keras? Co děláš?
So tute? Co je ti?
Šun! Šunen! Poslouchej! Poslouchejte!
Beš tele! Posad' se!
Hin tut love? Máš peníze?
Nane man love. Nemám peníze.
Miri pheñ hiñi šukar. Moje sestra je hezká.
Miro dad hin phuro. Můj otec je starý.³⁴

2.3 NÁBOŽENSTVÍ A POVĚRY ROMŮ

Čeští Romové se náboženským vyznáním většinou hlásí k římským katolíkům. Romové jsou oddáni Bohu a náboženství chápou v širším slova smyslu než křesťané. Náboženství a víra pro ně byly způsobem života, tak jako je pro obyvatele Indie dodržování dharmy, která určuje, jak se má člověk celý život chovat. Romové nazývali tento soubor příkazů a zákazů romipen - ten dává životu řád.³⁵

Romsky se Bůh řekne “o Del”, Romové s Bohem komunikují úplně jinak než křesťané. Mluví s Bohem formou chvalozpěvů a proseb. Romové věří v posmrtný život. Když se půjdeme podívat na hřbitov v době vánočních svátků, tak na romských hrobech můžeme vidět, jaký mají přístup k mrtvým, věří, že po smrti duše ještě žije, proto svým zesnulým dávají na hrob vše, co měli rádi např. cigarety, pivo, různý alkohol, bramborový salát s řízkem a plno dalšího. Důkazem jejich víry v posmrtný život je tradiční velká víra v duchy mrtvých předků, kteří jsou pro Romy prostředníkem

³⁴ Občanské sdružení Slovo 21, Romové v České republice, [online]. 2000 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: (<http://romove.radio.cz/cz/clanek/19363>

³⁵ Občanské sdružení Slovo 21, Romové v České republice, [online]. 2000 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: (<http://romove.radio.cz/cz/clanek/19363>

Boha. Podle Romů, duše zesnulých navštěvují příbuzné ve snech nebo škodí v jejich životech. (např. při narození nemocného dítěti toto přisuzují zlé duši)³⁶

Vzhledem k tomu, že většina Romů věří, touží Romové po uctívání vlastního božstva. Zatím jediná jejich "svatá" je Kali Sára - Černá Sára, kterou více než jedno století oslavují a vzhlížejí k ní. S železnou pravidelností se, v poslední třetině května (24. - 25. května) sjíždějí do francouzského městečka "Les Saintes-Maries-de-la Mer", tamními obyvateli nazývaného pouze "Les Saintes" ("Svaté"). Do kraje "Camargue" (místo, kde končí země a začíná moře) přicházejí chudí i bohatí, slavní i neznámí, mladí i ti šedinami prokvetlí, z Východu i Západu, aby uctili památku "Svaté Sáry."³⁷

Snům Romové přikládají velký význam: např. když se zdá o jídle = nemoc, vidět ve snu auto = dostat dopis, vidět ve snu hospodu = bude plakat, vidět ve snu chléb = vězení. Pokud druhému Romovi nevěří, má právo ho vyzvat k přísaze na *káli krejtinca* (což znamená černá zástěra). Romové se této přísahy bojí, neboť věří, že kdo křivě přísahá, zemře.³⁸

V těhotenství jsou Romové také velmi pověřčiví. Těhotná žena se nesmí dívat na nic ošklivého a hnusného, co je *džungalo* např.: na filmy, kde se zabíjí nebo filmy, kde se ubližuje zvířatům apod.³⁹

Pohřeb a po pohřební smutek je také u Romů specifický:

- pozůstali drží smutek celý rok (nechodí na oslavy, nosí černé oblečení)
- z bytu mrtvého pozůstali odstraní barevné věci, rakev je pokryta červeným sukнем, nikdy není pokryta černým sukнем
- do rakve dávají zesnulému alkohol, cigarety, peníze, svaté obrázky, zesnulý je oblečen do nových šatů a ozdoben šperky
- u mrtvého se bdí (tzv. verrastáši)⁴⁰

³⁶ Pavla Zaccalová, Specifika profesní orientace u romských žáků, Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, [online]. 2010 [cit. 2014-01-04]. Str. 14-15, Dostupné z: http://is.muni.cz/th/253084/ff_b/

³⁷ Rostislav Řehák, Romové v České republice – jak se žije Romům v Česku, Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, [online]. 2006 [cit. 2014-01-07]. Str. 34-36, Dostupné z: http://is.muni.cz/th/55621/pedf_m/

³⁸ Petr bakalář, Psychologie Romů, Nakladatelství Votobia, česky, 2004, Str. 10, ISBN: 80-7220-180-8

³⁹ Petr bakalář, Psychologie Romů, Nakladatelství Votobia, česky, 2004, Str. 10, ISBN: 80-7220-180-8

⁴⁰ Petr bakalář, Psychologie Romů, Nakladatelství Votobia, česky, 2004, Str. 11, ISBN: 80-7220-180-8

Olašští Romové zásadně odmítají pitvu zesnulého. Mají i zaklínací formuli a zní takto „*kaštende barende*“ – na dřevo, na kamení – duch se sesílá na neživý předmět, kde nemůže uškodit (je to obdoba našeho zaklepání na dřevo).⁴¹

2.4 ROMSKÉ TRADICE

Romské tradice byly ovlivněny státy, kterými romské etnikum během několika staletí prošlo, proto není jednoznačné, které z tradic jsou původní a které jsou přejaté od jiných národů. Do pohádek, písní i folkloru se postupně dostaly prvky jiných menšin i majority.

Příliš se neví o tradičním romském kroji, protože i oblečení se mohlo přizpůsobit oblečení jiných národů. Ale u dnešních romských žen je vidět, že upřednostňují pestřejší barvy, většinou i byty Romů jsou pestřejší a dost přezdobené různými krajkami, ubrusy, závěsy a obrazy. Muži nosí většinou tmavší oblečení a mládež se přizpůsobila dnešní módě.⁴²

Přísné normy na úpravu a konzumaci jídla je také jednou z tradic, která vychází z tradic indických. Každá rodina by měla mít svůj způsob přípravy pokrmů. Romové považují některé potraviny za nečisté (např. ohřívání pokrmů, vlas v pokrmu, spadlé jídlo na zem, uvaření potravin v jiné nádobě než určené na vaření, nebo dotknutí se jídla ženského oděvu). Konzumace masa některých zvířat dokonce rozděluje Romy mezi sebou (hlavně ohledně masa koňského a psího).⁴³

Romové nejsou materialisti, většinu oděvů a další různé věci dostávali od jiných lidí, kteří je už nepotřebovali. Vše co Romové měli, bylo majetkem celé komunity, proto se nestávalo, že by se uvnitř komunity kradlo. Hudební nástroje se předávaly z generace na generaci, pokud Romům došly peníze, vyměnili tyto nástroje za jídlo.⁴⁴

2.5 ROMSKÁ SVATBA

Svatba (romsky *bijav*). V minulosti Romové sňatek většinou neuzavírali. V dnešní době mají spíše obřady církevní, důvodem je křtění dětí, křtění je pro Romy velmi

⁴¹ Petr bakalář, *Psychologie Romů*, Nakladatelství Votobia, česky, 2004, Str. 12, ISBN: 80-7220-180-8

⁴² Eva Davidová, *Romové a česká společnost*, Národohospodářský ústav Josefa Hlávky Praha, 2001, Str. 34, ISBN: 80-23877-399

⁴³ Pavla Zaccalová, *Specifika profesní orientace u romských žáků*, Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, [online]. 2010 [cit. 2014-01-11]. Str. 14, Dostupné z: http://is.muni.cz/th/253084/ff_b/

⁴⁴ Eva Davidová, *Romové a česká společnost*, Národohospodářský ústav Josefa Hlávky Praha, 2001, Str. 36, ISBN: 80-23877-399

důležité. Romové si na svatbě zakládají, musí být hodně pití a jídla a zve se široce rozvětvená rodina, tudíž je svatba velmi nákladná a to je důvodem odkládání svatby. Důležité osoby, které nesmí na svatbě chybět, jsou kmotři obou snoubenců. Svatebčané se v den svatby scházejí v domě nevěsty. Nejdůležitější úlohu má dědeček (phuro dad), který žádá rodiče o nevěstu i ženicha, a jejich jménem je prosí o odpuštění a požehnání. Další jeho úlohou je roznášení alkoholu a koláčků, dále pronáší přípitek a patří mu první tanec s nevěstou, při posledním tanci rozdává tanečnickům občerstvení. Při obřadu si vyměňují prsteny, tento zvyk přejali od majoritní společnosti, proto pro ně nemá žádnou hodnotu, většinou si prsteny vypůjčí nebo si je nechají udělat z obyčejného kovu, jen pro účely úředního obřadu. Další ze zvyků přejatých od majoritní společnosti je přenášení nevěsty přes práh, zametání střepů a vybírání peněz na novomanžele. Tento zvyk se zakotvil zejména u olšských Romů, kde jsou přesně daná pravidla pro výši částky, kterou musí určitá osoba mladým věnovat a to podle postavení, které v rodině zaujímá. Částky se poté vyhláší i se jmény dárců. Svatební noc byla velmi důležitá zejména v dřívějších dobách, kdy bylo důležité, aby byla dívka panna.⁴⁵

2.6 VÁNOCE A ROMOVÉ

Romové slavili Vánoce podle toho, k jakému náboženství se hlásili. Čeští a slovenští Romové nazývají Vánoce Karačoňa (nebo Karačoň) a v jejich oslavách se prolínají prvky převzaté od majoritních společností s vlastními romskými tradicemi, v nichž se i po mnoha staletích odráží jejich indický původ. České Vánoce se od romských odlišují v tradici, pro Romy je na Vánoce důležité odpuštění, usmíření a vzpomínka na zesnulé příbuzné. Odpuštění bylo pro Romy velmi důležité, jelikož žili v komunitách a tam bylo nepřijatelné žít v nesvárech. Během vánočních svátků se Romové snažili upevnit a posílit vztahy v rodině a v komunitě.⁴⁶

Při vzpomínání na zesnulé příbuzné během vánočních svátků si je Romové usmířovali tím, že jim dávali do koutů nebo na okna pokoje jídlo, toto dělali ze strachu, aby je zesnulí nechodili strašit. K další tradici Vánoc patřilo, že si povídali o zesnulých a vzpomínali na ně.

⁴⁵ Simona Dopitová, Romská kultura, Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, [online]. 2004 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: (<http://www.phil.muni.cz/~dopitova/op-romtrad.html>)

⁴⁶ Rom centrum Karviná, Žijí mezi námi, Historie a současnost Romů, [online]. 2006 [cit. 2014-02-15]. Str. 24, Dostupné z: <http://www.romcentrum.karvina.info/publikace.pdf>

V adventní době se Romové připravovali na příchod Vánoc tím, že ženy uklízeli, bílily stěny a protože měli podlahu z hlíny, celou ji pomazali jílem. Také se snažili zajistit dostatek jídla na vánoční svátky, což byl důvod, proč se romské děti tolik těšily na Vánoce, věděly, že se budou mít dostatek jídla a pořádně se najíst.⁴⁷

Na Štědrý den se Romské rodiny postily, ale v každé rodině byl půst různě přísný, např. v některých rodinách se nejedlo maso pouze do večere, v jiných rodinách se po celý den držel půst a jedly se jen pečené brambory. Štědrovečerní večeři připravovala matka společně s dcerami. Stromeček zdobili synové. Po podlaze místnosti rozkládali slámu, aby místnost připomínala jesličky, kde se narodil Ježíšek. Před večeří měl buď nejstarší člen rodiny, nebo otec proslov, poté pronesl přípitek a poželhal všem přítomným a všichni vzpomínali se na zesnulé. Zesnulým zapálili svíčky a dali jim jídlo od každého chodu na okno či rohu místnosti. Druhý den po Štědrém dni se Romové scházeli, pili a hodovali. Při společném hodování zpívali romské písně a veselili se.⁴⁸

Dnešní romské Vánoce už nejsou takové, jako bývaly v minulosti, ale přesto se romské rodiny během vánočních svátků stále setkávají a vzpomínají na zesnulé a slaví.

2.7 ROMSKÁ JMÉNA, PŘÍJMENÍ A PŘEZDÍVKY

Romská jména prozrazují mnohé o romské mentalitě. Romové dávali svým dětem jména po bohatých sedlácích nebo po Židech a žádali je o kmotrovství, toto dělali kvůli bohatství těchto lidí, protože kmotři pak cítili závazek poskytnout výdělek nebo i dát dárek jejich dítěti. Dětem dávali stále stejná jména, aby unikli úřední identifikaci, např. z třiceti Kovačů má dvacet zapsáno jméno Jan.⁴⁹

Romská příjmení se odlišují od toho, jací jsou Romové např.:

Čeští Romové – Janeček, Lagryn, Serynk, Růžička atd.

Moravští Romové – Daniel, Holomek, Herák, Růžička, Serynek, Kýr atd.

⁴⁷ Rom centrum Karviná, Žijí mezi námi, Historie a současnost Romů, [online]. 2006 [cit. 2014-02-15]. Str. 24-25, Dostupné z: <http://www.romcentrum.karvina.info/publikace.pdf>

⁴⁸ Rom centrum Karviná, Žijí mezi námi, Historie a současnost Romů, [online]. 2006 [cit. 2014-02-15]. Str. 24-25, Dostupné z: <http://www.romcentrum.karvina.info/publikace.pdf>

⁴⁹ Pavel Říčan, S Romy žít budeme – jde o to jak, Nakladatelství – Portál, 1998, Str. 20, ISBN: 80-7178-250

Olašští Romové – Stojka, Lakatoš, Makula, Biháry atd.⁵⁰

V současných rodinách Romů se často objevují moderní jména: Iveta, Nikol, Patrik, Sandra, Dominik, Izabela atd.⁵¹

Velmi důležitou roli u Romů hrají přezdívky neboli druhá jména tzv. *aver nav*. Romové se většinou znají podle těchto přezdívek a oslovují se jimi. Typické romské přezdívky pro muže jsou: Ma'ò (ryba), Thulo (tlustý), Barko (prase), Dilino (hloupý) atd. Typické přezdívky pro ženy jsou: Lulid'a (kvítek), Láši (dobrá), Šuki (hubená), Vušta (ústa – hubatá), Káli (černá), Hanča (Anna), Manči (Marie) atd.⁵²

⁵⁰ Eva Davidová, Romové a česká společnost, Národohospodářský ústav Josefa Hlávky Praha, 2001, Str. 24-34, ISBN: 80-23877-399

⁵¹ Petr bakalář, Psychologie Romů, Nakladatelství Votobia, česky, 2004, Str. 10, ISBN: 80-7220-180-8

⁵² Petr bakalář, Psychologie Romů, Nakladatelství Votobia, česky, 2004, Str. 10, ISBN: 80-7220-180-8

3 ŽIVOT ROMŮ A SOUČASNOST V ČESKÉ REPUBLICE

3.1 ROZDĚLENÍ ROMŮ

Romové žijící v České republice se dělí do několika skupin. Tyto skupiny se liší normami, zvyky a způsobem života, většinou mají mezi sebou vypjaté vztahy. **Dělí se do těchto skupin:**

- slovenští Romové, tzv. Romungro (65-80%),
- olašští Romové, tzv. Valachrom (10%),
- čeští a moravští Romové,
- maďarští Romové, tzv. Ungrikorom, němečtí Romové, tzv. Sinti.⁵³

Každá z těchto skupin je rozdělena na několik rodů, každý z rodu má v rámci své skupiny svou pověst. **Jako příklad mohu uvést olašské Romy, ty se dělí na tyto rody:**

- **BOUGEŠTI** – nejmávanější muži z tohoto rodu usedají vždy do čela tzv. „cikánského soudu“ a rozhodují o rodu, mají velký respekt svého rodu, jelikož jsou považováni za chytré muže.
- **LOULEŠTI** – tento rod se vyznačuje velkým množstvím zpěváků a tanečníků, také jsou známy tím, že si nenechají od nikoho nic líbit.
- **PENKOŠTI** – tito Romové žijí ze dne na den, absolutně nemyslí na budoucnost.
- **BEJÁŠA** – ti pocházejí ze Švédska, mají obchodní talent a dobře zpívají.⁵⁴

Když bylo v roce 1991 sčítání lidu, mohli Romové poprvé od druhé světové války deklarovat romskou národnost a mít romštinu jako mateřský jazyk. Této možnosti využila jen malá část romské menšiny, odhadovaný počet Romů v České republice byl nejméně 151 000 osob, ale k romské národnosti se přihlásilo jen 32 903 osob a romštinu za mateřský jazyk považovalo jen 24 294 osob.⁵⁵ Co je k tomuto vedlo, vědí jen oni sami, možná strach z předešlých staletí, kdy byli Romové velmi utlačováni a zacházelo se s nimi velmi drsně.

⁵³ Petr bakalář, Psychologie Romů, Nakladatelství Votobia, česky, 2004, Str. 11, ISBN: 80-7220-180-8

⁵⁴ Petr bakalář, Psychologie Romů, Nakladatelství Votobia, česky, 2004, Str. 11, ISBN: 80-7220-180-8

⁵⁵ Ctibor Nečas, Romové v České republice včera a dnes, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Str. 104, ISBN 80-244-0497-4

Podíl Romů na úhrnu obyvatelstva České republiky byl nízký, přesto byly nejromštějšími kraji kraj Severočeský, Severomoravský a Západočeský, mezi nejromštějšími okresy patřily okresy Ostrava, Brno – město, Karviná, Děčín a Ústí nad Labem.⁵⁶

Podle sčítání lidu měly vdané romské ženy ve věkové kategorii 45-49 let v průměru 5,03 živě narozených dětí, české ženy měly v tomto stejném věku 2,17 živě narozených dětí. Romové představují jednu z nejpočetnějších menšin, která se emancipovala teprve až v posledních desetiletích a to nejvíce po roce 1989. Jazyk, slovesnost a kulturní tradice patří mezi základní etnické hodnoty Romů.⁵⁷

3.2 ROMSKÉ OSOBNOSTI

O kodifikaci romštiny se pokusili dva nadšení lingvisté: J. Lípa, ten analyzoval dialekty východoslovenských Romů a také napsal učebnici romštiny, a druhou průkopnicí byla M. Hübschmannová, která sbírala jazykový folklór a zpracovala základy romské gramatiky. První výsledky romského písemnictví publikovali romští autoři ve zpravodaji Svazu Cikánů-Romů ČSR *Romano l'il* a dále v dalších vycházejících časopisech jako např. *Lil – List*, *Lačo lav*, *Amaro lav* a *Romano ondalos* a dále ve dvojjazyčném sborníku romských básníků *Romane gila* (Romské písně).⁵⁸

Ojedinelým projevem romské kultury je bezpochyby hudba. O udržení písňového folklóru pečují mnohé hudební soubory. Nové romské písně jsou inspirované současnou populární hudbou a jsou prováděné různými rockovými a beatovými romskými kapelami. Jedna z velmi úspěšných romských kapel byla rokycanská kapela „Kale“ se zpěvačkou Věrou Bílou, tato kapela uspořádala úspěšná koncertní turné po západní Evropě, v USA a v Kanadě. V roce 1995 vyšla této kapele ve Francii dlouhotrvající deska, která se dlouho držela na předních místech hitparády *Rádía France*.⁵⁹

⁵⁶ Ctibor Nečas, *Romové v České republice včera a dnes*, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Str. 104, ISBN 80-244-0497-4

⁵⁷ Ctibor Nečas, *Romové v České republice včera a dnes*, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Str. 105, ISBN 80-244-0497-4

⁵⁸ Ctibor Nečas, *Romové v České republice včera a dnes*, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Str. 105, ISBN 80-244-0497-4

⁵⁹ Ctibor Nečas, *Romové v České republice včera a dnes*, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Str. 107, ISBN 80-244-0497-4

Výtvarník R. Dzurko je nejznámější a nejproslulejší romský výtvarník. Dzurko pracuje technikou lepení barevné skelné drtě na skleněném podkladu.⁶⁰

Od roku 1991 je ze státního rozpočtu dotován romský tisk s názvem „Romano kurko“, je zaměřen politicky. Tisk nemá vysokou úroveň a tak si doposud nenašel oblibu u čtenářů. Dále je romské problematice věnován vysílací čas v televizi. Na Československé televizi se 4. 2. 1992 poprvé odvysílal pořad s názvem „Romale“.⁶¹

Další snahou bylo otevření pětiletého studia romistiky na katedře Blízkého východu, Indie a Afriky Filozofické Univerzity Karlovy v Praze, ale o toto studium mělo zájem pouze pět uchazečů. V roce 1992 zřídila Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem Ústav pro studium romské kultury.⁶²

3.3 KRIMINALITA ROMSKÉHO OBYVATELSTVA

Demokratické změny v našem státě nepřinesly jen pozitivní změny, ale bohužel u některých jedinců velmi špatné chápání demokracie vede k velké kriminalitě. Romská etnická skupina se na této kriminalitě dosti podílí.

Ze statistických údajů GP ČSFR vyplývá, že zastoupení Romů je v celkovém počtu obžalovaných dlouhodobě podstatně vyšší než podíl romských osob v celkové populaci státu. Např. v roce 1988 byli Romové zastoupeni v celkovém počtu obžalovaných 12,26 %, zatímco jejich celkové zastoupení v populaci státu bylo asi 2 – 3 %.⁶³

Velmi znepokojivé je velmi vysoké zastoupení mladistvých Romů na kriminalitě. Je několik činitelů, které k tomuto vedou, jedním z nich může být vliv rodiny, rodina předává systém norem a hodnot každému členovi žijícímu v rodině. Dalším z činitelů je častá trestná činnost nejbližších příbuzných a okolí, v kterém romské děti žijí. Důležitou roli hrají sociální a ekonomické podmínky rodiny např. počet členů, nezaměstnanost, alkoholismus a dnes i užívání nelegálních drog, dále bytová a finanční situace. Dalším

⁶⁰ Ctibor Nečas, Romové v České republice včera a dnes, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Str. 109, ISBN 80-244-0497-4

⁶¹ Ctibor Nečas, Romové v České republice včera a dnes, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Str. 109, ISBN 80-244-0497-4

⁶² Ctibor Nečas, Romové v České republice včera a dnes, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Str. 110, ISBN 80-244-0497-4

⁶³ Zdena Chaloupková, Současnost a romská populace, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí Bratislava, 1991, Str. 9, ISBN 80-7138-031-8

z činitelů je trávení volného času romské mládeže, většinou volný čas má formu pasivního odpočinku, což vede k potulování, scházení se v hospodách a vymýšlení různých hloupostí. Jako další činitelé, které stojí za romskou kriminalitou, jsou vzdělání a výchova, většina romské mládeže nepovažuje vzdělání jako důležité k životu (více jak polovina nemá ukončeno základní školní vzdělání). Problém je, že nejsou ke vzdělávání vedeni svými rodiči, protože už oni jsou většinou negramotní nebo pogramotní. S tím souvisí i školní docházka Romů, rodiče své děti nekontrolují a doma s nimi nevypracovávají domácí úkoly. Problémem ve škole jsou i jazykové znalosti Romů, vyučování probíhá v českém jazyce, ale rodiče na děti doma česky nemluví, potom si romské děti neumí přečíst zadání, nerozumí učitelé, neumí pořádně číst ani počítat. Dalším činitelem je odlišné sociobiologické chování, jde o pohlavní zneužívání. V romské tradici se dospělým člověkem stává ten, kdo je fyzicky schopen založit rodinu. Proto Romové mají velmi často pohlavní styk ještě před dovršením patnácti let. Dalším negativním jevem je odkládání romských dětí do kojeneckých a dětských ústavů, toto si postižení jedinci nesou až do své dospělosti, kdy mají problém utvářet pevné rodinné vazby. Problémem těchto zařízení je, že kvůli nedostatku v nich nelze rozdělit delikventy od nedelikventů.⁶⁴

3.4 NEZAMĚSTNANOST ROMSKÉHO OBYVATELSTVA V ČR

Zaměstnanost souvisí se vzděláním a toho právě Romové příliš nevyužívají. Jejich vztah ke škole a vzdělávání vůbec je na velmi špatné úrovni. Je jen velmi málo Romů, kteří pravidelně navštěvují předškolní a školní zařízení. V naší zemi se dost dělá pro toto etnikum, jsou různá nízkoprahová zařízení a různé kluby, kde můžou romské děti a mládež trávit čas, mají zde možnost naučit základním hygienickým návykům a využít trávení svého volného času jinak, než jen bezcílným potulováním po okolí.

Jedinou možností zaměstnání pro Romy jsou převážně dělnické nekvalifikované zaměstnání, jelikož nemají kvalifikované odborné vzdělání. Muži bývají více zaměstnání než ženy. Díky své pověsti nemají Romové v našem státě příliš velkou šanci na získání zaměstnání, často k tomuto majoritní společnost vede špatná romská pracovní morálka a nedůvěra v jejich loajalitu. Je hodně málo zaměstnavatelů, kteří si

⁶⁴ Zdena Chaloupková, *Současnost a romská populace*, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí Bratislava, 1991, Str. 9-10, ISBN 80-7138-031-8

Romy zaměstnají. Romové už nemají zájem pracovat, jelikož čerpáním různých sociálních dávek a podpor mají mnohdy více financí, než kdyby pracovali. Do budoucna se nenaskytá mnoho optimismu k situaci romské mládeže. Většina z nich nedochodí ani na učiliště ani základní školu, poté nemají šanci uchytit se na trhu práce a stejně jako jejich rodiče pobírají různé dávky v nezaměstnanosti, na které si bez práce velmi rychle zvykají. Nevytvářejí se u nich pracovní návyky, shlukují se do různých partiček, stávají se uživateli alkoholu a drog a dívky většinou ve velmi raném věku otěhotní.⁶⁵

Co s tímto problémem dělat, jak ho řešit, tato otázka je velmi těžká. Slyšela jsem návrh, dávat podnikům různé finanční výhody za zaměstnání Romů, ale i přesto nejsem přesvědčená, že je ještě někdy někdo bude chtít zaměstnávat. V zemi je několik škol, které vlastní právě Rom Emil Ščuka, který se snaží, aby byli Romové vzdělaní. Děti na jeho školách udělají maturitu, ale i přesto se většinou na trhu práce neuchytí. Pan Ščuka to myslí dobře, ale chtělo by to ještě více domyslet, aby po dochození škol, měli také šanci pracovat.

3.5 BYDLENÍ ROMŮ

Bydlení romské populaci je velmi odlišné od bydlení majoritní populace. Romové ať žijí ve starých nemoderních či nových moderních bytech žijí si dál svým tradičním způsobem života, který je většinou nepřijatelný a nepochopitelný pro okolí. U Romů je typické bydlení většího počtu v jedné domácnosti, častá návštěvnost příbuzných a známých a s tímto souvisí i větší hluk. Často střídají místo bydliště. Nejvíce obývají kuchyň nebo společenskou místnost i přesto že mají více místností, příliš je nevyužívají, to vyplývá z toho, že Romové nemají rádi samotu a rádi se shlukují.⁶⁶

Romům jsou v naší zemi přidělovány různé byty, některé jsou vyšší kategorie, ale některé jsou nižší kategorie, podstata je, ale v tom, že ať je to byt vyšší či nižší kategorie, ve většině případů dopadne úplně stejně, Romové ho zdevastují a vybydlí, že se nedá už používat. Zde můžeme opět vidět to co již před staletími, Romové nemají žádný vztah ke svému obydlí.

⁶⁵ Zdena Chaloupková, *Současnost a romská populace*, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí Bratislava, 1991, Str. 9, ISBN 80-7138-031-8

⁶⁶ Zdena Chaloupková, *Současnost a romská populace*, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí Bratislava, 1991, Str. 12-13, ISBN 80-7138-031-8

Velkým problémem dnešní doby je sestěhování romského obyvatelstva do tzv. ghett, což je nepřekonatelný problém pro slušnou majoritní společnost. Tato ghetta se většinou nacházejí v obytných oblastech měst, ve kterých si lidé poklidně žili, ale jen do té doby než v jejich blízkosti ghetto vzniklo. Pokud bydlí jedna romská rodina např. v panelovém domě mezi majoritou, je většinou klid a tato rodina se snaží vycházet s většinou. Problém nastává, když v blízkosti sebe žije více romských rodin, to už se příliš nesnaží zapadnout k majoritě, ale spíš se snaží shlukovat se svými. Tento stav je nežádoucí pro majoritní obyvatelé, jelikož jsou Romové hluční, v jejich blízkosti bývá nepořádek a zápach. Romové nepracují, proto přes den spí a začínají žít v noci, což je pro ostatní nepříjemné a nepřípustné, vzhledem k tomu, že ráno vstávají do práce.

Romská otázka bude potřebovat ještě mnoho porozumění, nápadů a řešení, které budou přijatelné jak pro majoritní společnost, tak i pro romské etnikum. Mezi lidmi jsou slyšet různé návrhy řešení této otázky, ale většinou jsou nepříjemné a zavání diskriminací.

3.6 VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ ROMSKÝCH DĚTÍ A MLÁDEŽE

„Tato oblast je tradičně odborníky považována za hlavní kořen maladaptace Romů v majoritní společnosti a zároveň za hlavní klíč k řešení problémů romského etnika – vyrovnání životní a kulturní úrovně prostřednictvím odborného vzdělání.“⁶⁷

Celá Evropa má problém se vzděláváním a výchovou romských dětí. U nás je školní docházka Romů jedna z nejvyšších. Pro každého jedince je vzdělání nebo alespoň kvalifikovanost velmi důležité, protože má velký vliv na životní styl jedince. Většina romské populace vzdělání nemá a tím klesá jejich životní úroveň.

„Důležitá je korelace vzdělání rodičů zejména muže a ukazatelů vyspělosti a integrovanosti romské rodiny.“⁶⁸ Romské děti oproti ostatním dětem v České republice častěji propadají, častěji mají zhoršený stupeň z chování, častěji ukončují školní docházku dříve než v deváté třídě a častěji jsou doporučovány na přeložení do speciálních škol.

⁶⁷ Zdena Chaloupková, *Současnost a romská populace*, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí Bratislava, 1991, Str. 16, ISBN 80-7138-031-8

⁶⁸ Zdena Chaloupková, *Současnost a romská populace*, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí Bratislava, 1991, Str. 16, ISBN 80-7138-031-8

Nízká kvalifikační struktura romského obyvatelstva je všeobecně známá, vyplývá z mnoha příčin, jedny z nejdůležitějších jsou:

- přístup tradiční romské komunity ke vzdělání, neboť během staletí kočovný způsob života neumožňoval podmínky k jeho realizaci
- předurčenost příslušníků romské komunity na nekvalifikované a pomocné práce s nižším finančním ohodnocením, která sama o sobě posilovala jejich nízký sociální status, tím neměli potřebu získávat vzdělání
- zařazení v podnikové hierarchii na nejnižší okrajovou pozici nemotivovalo zaměstnané Romy k dalšímu vzdělávání pro zvýšení svého sociálního statusu v rámci podniku, se kterým se často neztotožňovali
- jazyková bariéra příslušníků romské komunity, kteří většinou neznají nezbytnou českou odbornou terminologii.⁶⁹

3.7 PŘÍPRAVNÉ TŘÍDY

Hodně romských dětí vůbec nenavštěvuje předškolní zařízení, současná situace romských rodin tento problém ještě více umocňuje, jelikož se za mateřské školky platí nemalé peníze. Na situaci nic nemění ani fakt, že zákonní zástupci dětí, pobírající sociální příspěvek, mohou požádat o osvobození od úplaty za pobyt dítěte v mateřské školce.⁷⁰

Odklad školní docházky zde situaci prakticky neřeší, ale spíše zhoršuje. Dítě zůstává i nadále doma, v prostředí, které je pro přípravu na školní docházku velmi málo podnětné. Hlavním problémem výchovy a vzdělávání romských žáků zůstává jazyková příprava. Výuka v romském jazyce není realizována. Mnozí romští rodiče to ani nepožadují. V současné době ani nemáme kvalifikované učitele, kteří by ovládali romský jazyk natolik, aby v něm mohla probíhat výuka. Proto nám na prvním místě zůstává úkol zkvalitňování výuky českého jazyka, abychom jazykovou a sociální bariéru mohli překonat. Základním předpokladem k dosažení pozitivních výsledků

⁶⁹ Štěpařová Ema, Specifika romské rodiny, [online]. 2005 [cit. 2014-0115]. Dostupné z: <http://www.zkola.cz/rodice/socpatologjevy/rasismus/Stranky/%C5%A0%C4%9Bpa%C5%99ov%C3%A11,-Ema-Specifika-romsk%C3%A9-rodiny.aspx>

⁷⁰ Eva Šotolová, Vzdělávání Romů, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 40, ISBN 978-80-246-1909-5

ve výchově a vzdělávání romských dětí je dorozumění se a pochopení psychických zvláštností dítěte, které se na učitele dívá jako na ideální obraz člověka.⁷¹

Jako jedno z řešení problematiky vzdělávání Romů je zřizování přípravných tříd, cílem těchto tříd je připravit romské děti na školní režim a umožnit jim postupnou adaptaci. Toto řešení vyšlo z usnesení vlády ČR č. 210 ze dne 28. dubna 1993 k situační zprávě o problematice romské komunity. Vláda uložila MŠMT ČR realizovat opatření směřující k odstranění jazykové bariéry.⁷²

⁷¹ Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 40, ISBN 978-80-246-1909-5

⁷² Eva Šotolová, *Vzdělávání Romů*, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Str. 41, ISBN 978-80-246-1909-5

4 VZTAH MEZI ČECHY A ROMY, RASISMUS A DISKRIMINACE ROMŮ

„Ruv furt lela pala okres, gadžo lela palal Romes.“

„Vlk nikdy nepřestane honit beránka a gádžo nepřestane pronásledovat Roma.“⁷³

Již na začátku této práce a na dějinách Romů je vidět, že protiromský rasismus se v Evropě zdržuje již velmi dlouhou dobu. Již naši předci měli hodně předsudků vůči Romům, vadili jim, že jsou příliš černí, že jejich postavy nejsou pěkné a jejich chování není dost zbožné. Romové se díky svému kočovnému životu stávali terčem rasistických předsudků, jelikož majoritní společnost své zlobivé děti strašila cikány, pokud dítě zlobilo, bylo zastrašováno právě únosem cikánů. Dnes tomu není jinak, ve většině rodin majoritní společnosti se také příliš hezky o Romech nemluví a je v dětech už od mala budován odpor k Romům.⁷⁴

Romové se neustále setkávají s bariérou předsudků a někdy i s projevy rasové diskriminace. Romové na toto odpovídají obranným mechanismem svým negativním chováním. Následuje zahrnutí do společenské izolace. Sociální izolace mívá ještě horší důsledky. Jedním z důsledků je, že se někteří Romové začínají za svůj cikánský život stydět a nechtějí se k Romům hlásit, úmyslně nehovoří romsky, distancují se od těch podle nich špatných Romů, kteří jim dělají ostudu. Dost romských žen si odbarvuje své černé vlasy v domnění, že nebudou považovány za Romky.⁷⁵

„Ústav pro výzkum veřejného mínění v Praze provedl u neromské veřejnosti v roce 1970 - 71 výzkum „Mínění o Cikánech a o řešení cikánské otázky“, jehož výsledky byly „šokem“ a nesměly být tehdy publikovány. Ukázaly vysokou míru předsudkovosti a sociální distance: jen 15 % z 1375 dotázaných vyjádřilo pozitivní postoj vůči Romům,

⁷³Štěpařová Ema, Specifika romské rodiny, [online]. 2005 [cit. 2014-0115]. Dostupné z: <http://www.zkola.cz/rodice/socpatologjevy/rasismus/Stranky/%C5%A0t%C4%9Bpa%C5%99ov%C3%A11,-Ema-Specifika-romsk%C3%A9-rodiny.aspx>

⁷⁴ Štěpařová Ema, Specifika romské rodiny, [online]. 2005 [cit. 2014-0115]. Dostupné z: <http://www.zkola.cz/rodice/socpatologjevy/rasismus/Stranky/%C5%A0t%C4%9Bpa%C5%99ov%C3%A11,-Ema-Specifika-romsk%C3%A9-rodiny.aspx>

⁷⁵ Štěpařová Ema, Specifika romské rodiny, [online]. 2005 [cit. 2014-0115]. Dostupné z: <http://www.zkola.cz/rodice/socpatologjevy/rasismus/Stranky/%C5%A0t%C4%9Bpa%C5%99ov%C3%A11,-Ema-Specifika-romsk%C3%A9-rodiny.aspx>

50 % postoj neutrální a 35 % vyjádřilo postoj zcela odmítavý, negativní (na Slovensku to byla celá polovina dotázaných).“⁷⁶

Představy, které dotazovaní o Romech, o jejich životě a povaze tehdy měli, tvoří ucelený, vnitřně spjatý systém, který má stereotypní charakter a jen nepatrně souvisí s objektivní informovaností o Romech, rozsahem osobní zkušenosti s nimi. Jako hlavní negativní jevy u Romů byli označeni především hlučnost, nedostatek hygieny, agresivita, lenost a alkoholismus. Tyto jevy podle dotazovaných převažují nad pozitivními romskými rysy, kterými jsou společenskost, veselost, péče o rodinu a láska k dětem, láska k hudbě, odvaha. V současné době se vzájemné vztahy mezi Romy a Neromy se neustále zhoršují.⁷⁷

„Současný český etnocentrismus reprezentuje především hnutí skinheads, které má své paralely v dalších evropských zemích, mimo jiné i v Německu, přestože v jeho západní části byla mládež od porážky nacismu po celé generace velmi důsledně vychovávána v duchu demokracie a tolerance. Psychologickým zdrojem těchto hnutí je především složitost současného světa a duchovní krize konzumem posedlého Západu. Nezralý mladý člověk, hledající jednoduchá řešení, snadno podléhá demagogům, kteří mu předkládají černobílý obraz světa a nabízejí mu, aby se zúčastnil energických agresivních akcí k jeho zlepšení.“⁷⁸

V posledních letech narůstají negativní postoje některých Romů vůči "gádžům", tímto dochází k nekonečnému začarovanému kruhu. Romové jsou většinou po mnoha stránkách v nevýhodě proti gádžům, ale je několik Romů v naší zemi, kterým bylo bez problémů umožněno se vzdělávat a dosáhnout i velkého uznání.

Konflikty mezi Romy a Neromy vznikají i na základě rozdílných vědomí obou skupin. Ve vytváření tohoto skupinového vědomí hrají významnou roli v historickém

⁷⁶ Štěpařová Ema, Specifika romské rodiny, [online]. 2005 [cit. 2014-0115]. Dostupné z: <http://www.zkola.cz/rodice/socpatologjevy/rasismus/Stranky/%C5%A0t%C4%9Bpa%C5%99ov%C3%A11,-Ema-Specifika-romsk%C3%A9-rodiny.aspx>

⁷⁷ Štěpařová Ema, Specifika romské rodiny, [online]. 2005 [cit. 2014-0115]. Dostupné z: <http://www.zkola.cz/rodice/socpatologjevy/rasismus/Stranky/%C5%A0t%C4%9Bpa%C5%99ov%C3%A11,-Ema-Specifika-romsk%C3%A9-rodiny.aspx>

⁷⁸ Štěpařová Ema, Specifika romské rodiny, [online]. 2005 [cit. 2014-0115]. Dostupné z: <http://www.zkola.cz/rodice/socpatologjevy/rasismus/Stranky/%C5%A0t%C4%9Bpa%C5%99ov%C3%A11,-Ema-Specifika-romsk%C3%A9-rodiny.aspx>

vývoji vzniklá pravidla rozhodování, která vychází z odlišného chápání životních hodnot. A právě tuto odlišnost vědomí a tím obou kultur je třeba chápat a tolerovat.⁷⁹

⁷⁹ Štěpařová Ema, Specifika romské rodiny, [online]. 2005 [cit. 2014-0115]. Dostupné z: <http://www.zkola.cz/rodice/socpatologievy/rasismus/Stranky/%C5%A0t%C4%9Bpa%C5%99ov%C3%A11,-Ema-Specifika-romsk%C3%A9-rodiny.aspx>

PRAKTICKÁ ČÁST

Tato část bakalářské práce popisuje jednotlivé fáze výzkumu. Prvotně jsou zde popsány hlavní a dílčí cíle práce, dále výzkumné metody šetření, charakteristika výzkumného souboru, vyhodnocení kvantitativního dotazníkového šetření a shrnutí dotazníkového šetření. Následuje ověření a vyhodnocení hypotéz, diskuse a závěr práce.

5 VLASTNÍ ŠETŘENÍ

5.1 HLAVNÍ CÍL

Hlavním cílem praktické části práce byla analýza soužití varnsdorfské majority s romskou menšinou. Analýza byla provedena formou dotazníkového šetření.

5.2 DÍLČÍ CÍLE

Stanovila jsem si pět dílčích výzkumných cílů:

- Jak se žije majoritě v blízkosti romské menšiny.
- Kdo se podle občanů města Varnsdorf více podílí na trestné činnosti. (majorita nebo nějaká z menšin)
- Z koho mají občané města strach.
- Jsou Romové ve městě diskriminováni.
- Jaké mají vzájemné vztahy majorita s romskou minoritou.

6 VÝZKUMNÉ METODY ŠETŘENÍ

6.1 DOTAZNÍK

Ve své práci jsem zvolila kvantitativní šetření formou dotazníku, protože tato metoda je dle mého názoru lepší pro získání potřebných informací pro mnou zvolených cílů. Dotazník obsahuje patnáct otázek s uzavřenými jednoduchými odpověďmi, jelikož jsem se domnívala, že bude pro respondenty jednodušší a srozumitelnější. Výhoda dotazníku tkví v tom, že umožňuje podchytit velký počet případů a statisticky zpracovat výsledky. Další důvod, proč jsem si zvolila kvantitativní šetření formou dotazníku, byla možnost odpovídat anonymně. Vytvořila jsem dvě formy dotazníku, jedna forma je pro majoritní společnost a druhá pro minoritní společnost. Dotazník jsem prokonzultovala s vedoucí práce.

Dotazník je písemným vyjádřením otázek a odpovědí a výhodou metody dotazníku je získání informací od většího počtu osob a možnost statistického zpracování, ale problémem je věrohodnost údajů a nižší návratnost od respondentů. Dotazník nemá být časově příliš náročný. Otázky mají být stručné a srozumitelné.

6.2 OTÁZKY V DOTAZNÍKU

- ❖ *Pohlaví?*
- ❖ *Věk?*
- ❖ *Bydlíte v blízkosti Romů? (Pokud ano, odpovězte na další otázku).*
- ❖ *Jste spokojeni se životem vedle Romů?*
- ❖ *Měl (a) jste osobní konflikt s Romem?*
- ❖ *Když se Vám něco ztratí, napadne Vás jako první pachatel Rom, Čech nebo občan jiné menšiny?*
- ❖ *Mají ve Varnsdorfu větší podíl na kriminalitě Romové, Češi nebo jiná menšina?*
- ❖ *Pohybujete se po městě v noci beze strachu?*
- ❖ *Pokud se bojíte, je důvod vašeho strachu Rom nebo Čech?*
- ❖ *Jaký je váš postoj k Romům?*
- ❖ *Setkali jste se někdy s rasismem?*
- ❖ *Myslíte si, že jsou Romové ve Varnsdorfu diskriminováni?*
- ❖ *Nevadili by Vám romští sousedé?*
- ❖ *Chtěli byste mít za partnera Roma – Romku?*

❖ *Mají romské děti navštěvovat školku či školu společně s dětmi českými?*

6.3 HYPOTÉZY

- 1. Hypotéza:** Domnívám se, že majoritní společnost žijící ve Varnsdorfu v blízkosti Romů není spokojena se soužitím s Romy.
- 2. Hypotéza:** Domnívám se, že majoritní společnost ve Varnsdorfu bude většinu trestné činnosti přisuzovat některé z menšin žijící ve městě.
- 3. Hypotéza:** Domnívám se, že se majoritní společnost romského etnika ve Varnsdorfu bojí.
- 4. Hypotéza:** Domnívám se, že se romské etnikum cítí ve Varnsdorfu diskriminováno.
- 5. Hypotéza:** Domnívám se, že Češi nemají rádi Romy.

7 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO SOUBORU

Dotazníkový výzkum byl prováděn ve městě Varnsdorf. Varnsdorf má asi šestnáct tisíc obyvatel. Toto město jsem si k výzkumu vybrala, jelikož Varnsdorf je mým rodným městem, ve kterém od narození žiji. Dalším důvodem bylo také to, že ve Varnsdorfu v roce 2010 proběhly demonstrace, které byly zaměřeny právě proti romské menšině, a mě zajímalo, jak se občané k tomuto problému staví po třech letech.

Respondenty jsem si vybírala náhodně, ale podmínkou bylo, že musejí mít trvalý pobyt ve Varnsdorfu. Pro majoritní i minoritní společnost jsem si připravila stejný počet dotazníků (80 dotazníků). Od majoritní společnosti se mi vrátilo všech osmdesát dotazníků. Problém byl s respondenty romské menšiny. Pokusila jsem se s Romy vyplnit dotazník osobně, jelikož jsem měla strach, že mu neporozumí a nebudou dostatečně svědomití, aby mi dotazníky vrátili zpět, zde jsem se, ale s jejich ochotou velmi spletla. Nejsem Romka, proto mi nebyli ochotni vyplnit dotazníky. Tento pokus nevyšel, ale naštěstí mám kamarádku, která s romským etnikem pracuje jako sociální pracovnice, poprosila jsem ji, jestli by mi pomohla s Romy dotazníky vyplnit. Nepodařilo se nám vyplnit všech osmdesát dotazníků, ale jen padesát, ale i přesto jsem za jejich vyplnění byla ráda.

8 VÝSLEDKY VÝZKUMU A JEHO GRAFICKÉ VYHODNOCENÍ

Jako první bude vyhodnocen a graficky znázorněn dotazník vyplněný majoritní společností města Varnsdorf. Celkem bylo rozdáno a posláno pomocí internetu 80 dotazníků, návratnost byla 100%. Dotazník měl pouze tři kritéria: 1. trvalý pobyt ve Varnsdorfu, 2. dosažený věk minimálně 15 let, 3. občan majoritní společnosti. Jako druhý bude vyhodnocen dotazník určený romské menšině. S Romy se mi podařilo vyplnit jen 50 dotazníků, kritéria pro vyplnění dotazníku: 1. trvalý pobyt, 2. dosažený věk minimálně 15 let, 3. občan romské menšiny.

8.1 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU URČENÉMU MAJORITNÍ SPOLEČNOSTI

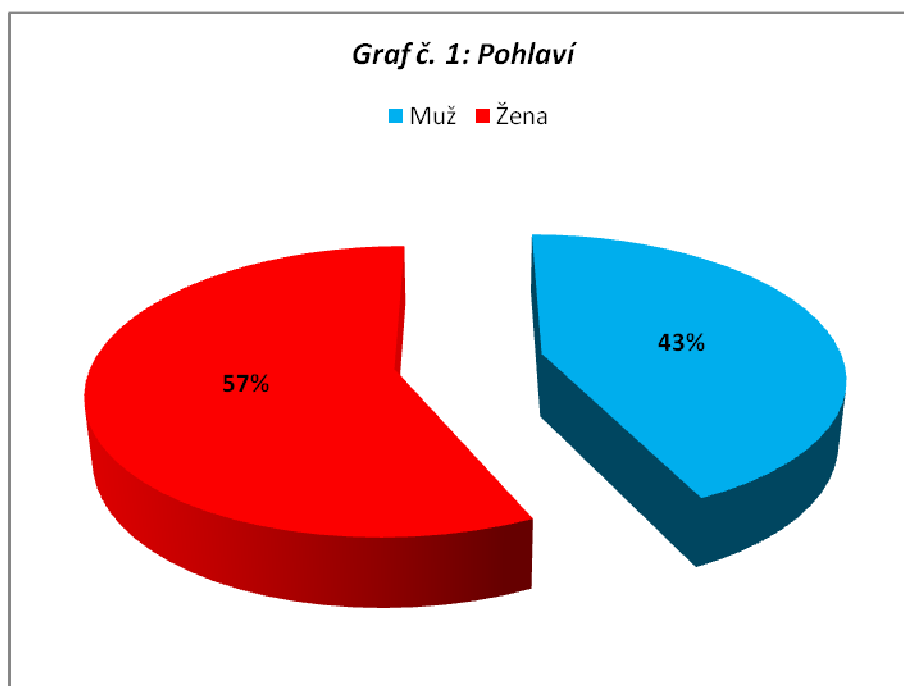
Vyhodnocení otázky č. 1: Pohlaví?

Tabulka 1 Pohlaví respondentů

Odpověď	Počet	Procenta
Muž	34	43 %
Žena	46	57 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 1 Pohlaví respondentů

Zdroj: Vlastní šetření

Tato informativní otázka na věk respondentů ukazuje, že dotazník vyplnilo 57 % žen a 43 % mužů. Z toho bylo 34 mužů 46 žen.

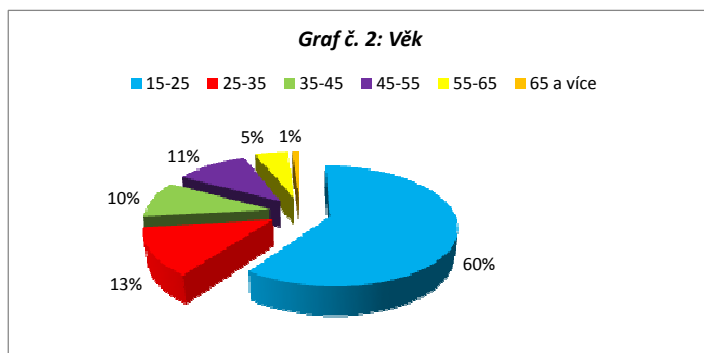
Vyhodnocení otázky č. 2: Věk?

Tabulka 2 Věk respondentů

Odpověď	Počet	Procenta
15-25	48	60 %
25-35	10	13 %
35-45	8	10 %
45-55	9	11 %
55-65	4	5 %
65 a více	1	1 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 2 Věk respondentů

Zdroj: Vlastní šetření

V otázce č. 2 je vidět, ze které věkové skupiny respondenti jsou. Nejvíce a to 60 % respondentů je ve věku mezi 15-25 lety, jelikož právě tato věková skupina se nejvíce pohybuje na sociálních sítích. Respondenti byli z různých věkových skupin.

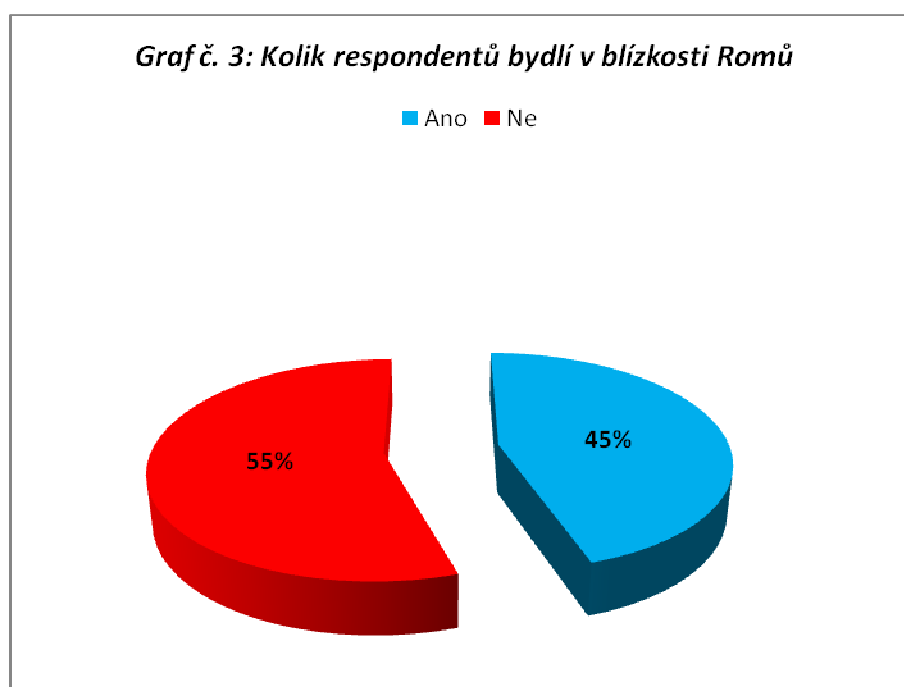
Vyhodnocení otázky č. 2: Bydlíte v blízkosti Romů?

Tabulka 3 Kolik respondentů bydlí v blízkosti Romů

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	36	45 %
Ne	44	55 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 3 Kolik respondentů bydlí v blízkosti Romů

Zdroj: Vlastní šetření

V této otázce se ukazuje, kolik respondentů bydlí v blízkosti Romů, tato otázka bude velmi ovlivňovat respondenty při jejich dalších odpovědích. Z odpovědí vyplynulo, že 55 % respondentů nebydlí v blízkosti romské minority a 45 % respondentů bydlí v blízkosti romské minority.

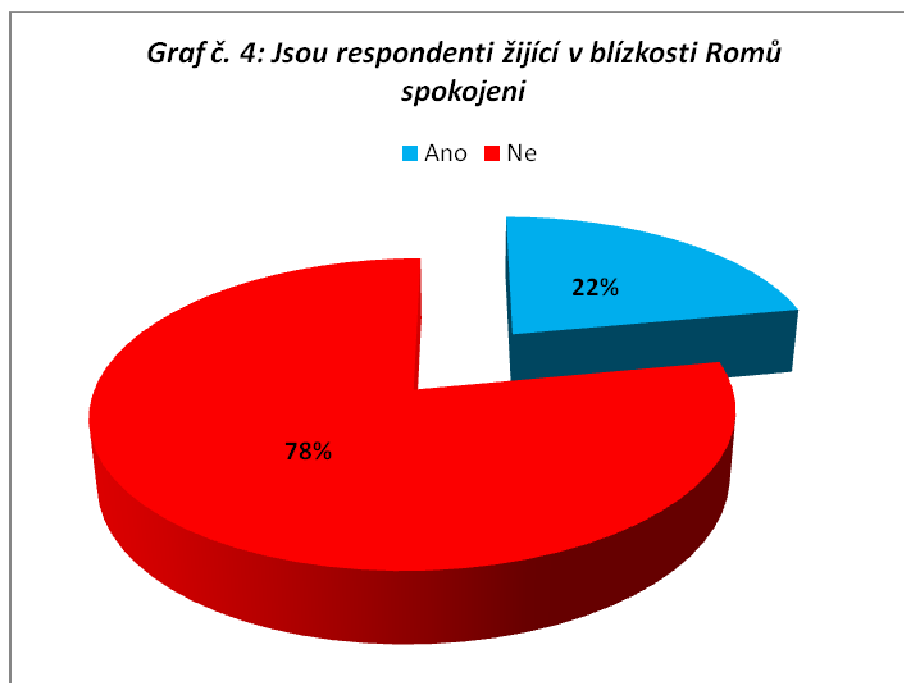
Vyhodnocení otázky č. 4: Jste spokojeni se životem vedle Romů?

Tabulka 4 Jsou respondenti žijící v blízkosti Romů spokojeni

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	8	22 %
Ne	28	78 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 4 Jsou respondenti žijící v blízkosti Romů spokojeni

Zdroj: Vlastní šetření

Tento graf vychází z předešlého grafu. Na dotaz: „Jestli respondenti bydlí v blízkosti romské komunity“, odpovědělo 36 respondentů „ano“, proto je graf vyhodnocen z těchto 36 dotazovaných, zbytek respondentů, což je 44, na tuto otázku neodpovědělo, jelikož nebydlí v blízkosti romské menšiny. Z grafu je patrné, že 78 % dotazovaných není spokojeno se soužitím v blízkosti Romů a 22 % je spokojeno se životem vedle Romů. Na vyhodnocení je vidět nespokojenost české majority žijící v blízkosti romské menšiny.

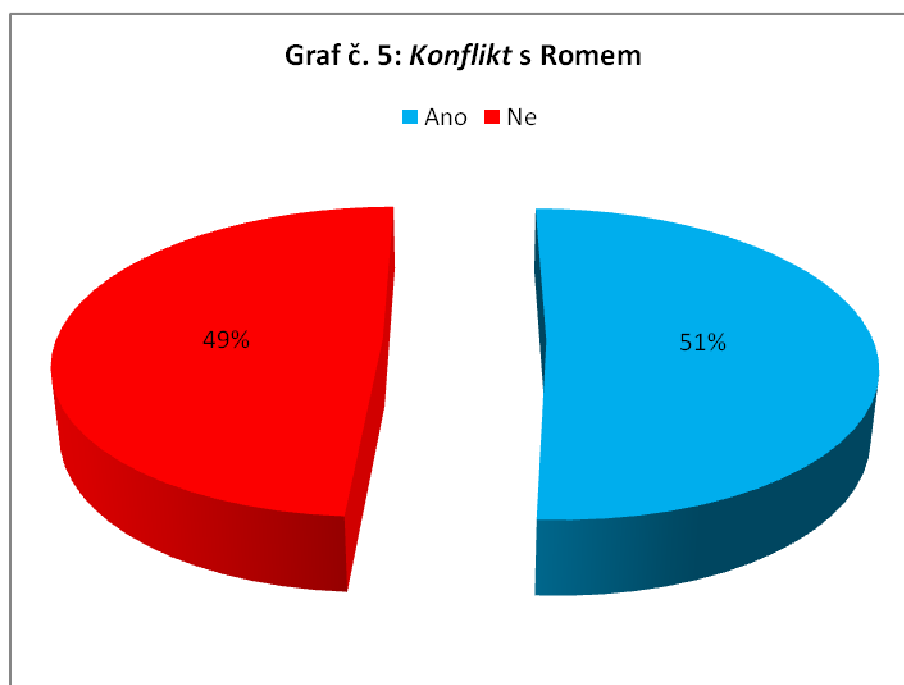
Vyhodnocení otázky č. 5: Měl (a) jste osobní konflikt s Romem?

Tabulka 5 Konflikt s Romem

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	41	51 %
Ne	39	49 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 5 Konflikt s Romem

Zdroj: Vlastní šetření

Výsledek tohoto grafu je pro mne překvapující, nečekala jsem, že tolik občanů (51 %) majoritní varnsdorfské společnosti mělo konflikt s romskou minoritou. Jelikož 41 dotazovaných mělo konflikt s Romem a 39 dotazovaných nemělo konflikt s Romem, což činí více jak polovinu dotazovaných.

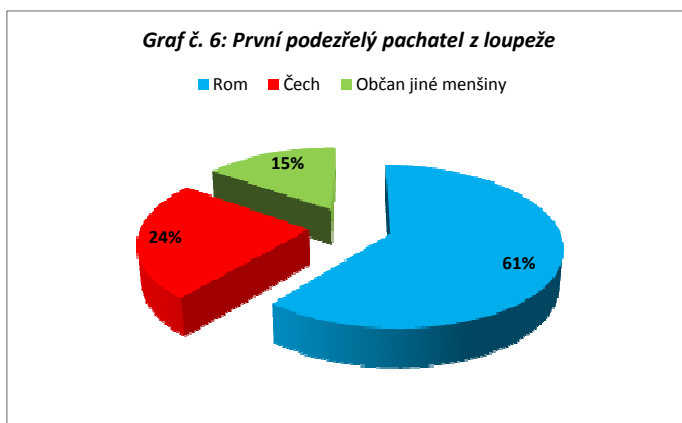
Vyhodnocení otázky č. 6: Když se Vám něco ztratí, kdo Vás napadne jako první pachatel?

Tabulka 6 První podezřelý pachatel z loupeže

Odpověď	Počet	Procenta
Rom	49	61 %
Čech	19	24 %
Občan jiné menšiny	12	15 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 6 První podezřelý pachatel z loupeže

Zdroj: Vlastní šetření

V otázce č. 6 jsem položila dotaz, pokud se někomu něco ztratí, jestli ho jako první pachatel napadne Rom, Čech nebo občan jiné menšiny. Nejvíce a to 61 % respondentů odpovědělo, že je jako první napadne Rom, 24 % označilo jako prvního pachatele Čecha a zbytek 15 % dotazovaných označilo občana jiné menšiny.

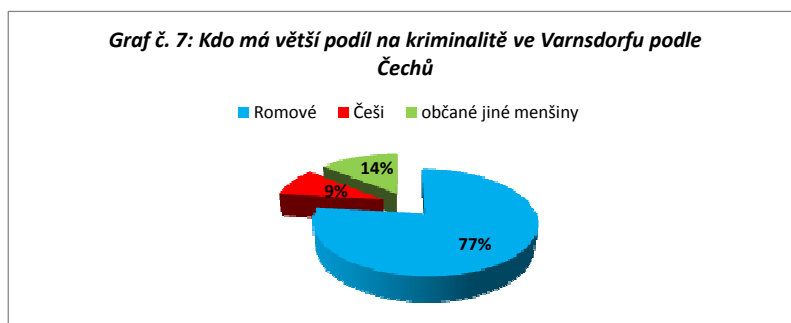
Vyhodnocení otázky č. 7: Kdo má ve Varnsdorfu větší podíl na kriminalitě?

Tabulka 7 Kdo má větší podíl na kriminalitě ve Varnsdorfu podle Čechů

Odpověď	Počet	Procenta
Romové	62	77 %
Češi	7	9 %
Občané jiné menšiny	11	14 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 7 Kdo má větší podíl na kriminalitě ve Varnsdorfu podle Čechů

Zdroj: Vlastní šetření

Na grafu č. 7 je vidět, že Češi považují Romy jako většinové pachatele trestné činnosti ve Varnsdorfu. Z trestné činnosti je podezíráno 77 % romské menšiny. Majoritní společnost také označila 14 % Čechů jako pachatele podílející se na kriminalitě ve Varnsdorfu a zbytek 9 % přisuzují občanům jiné menšiny.

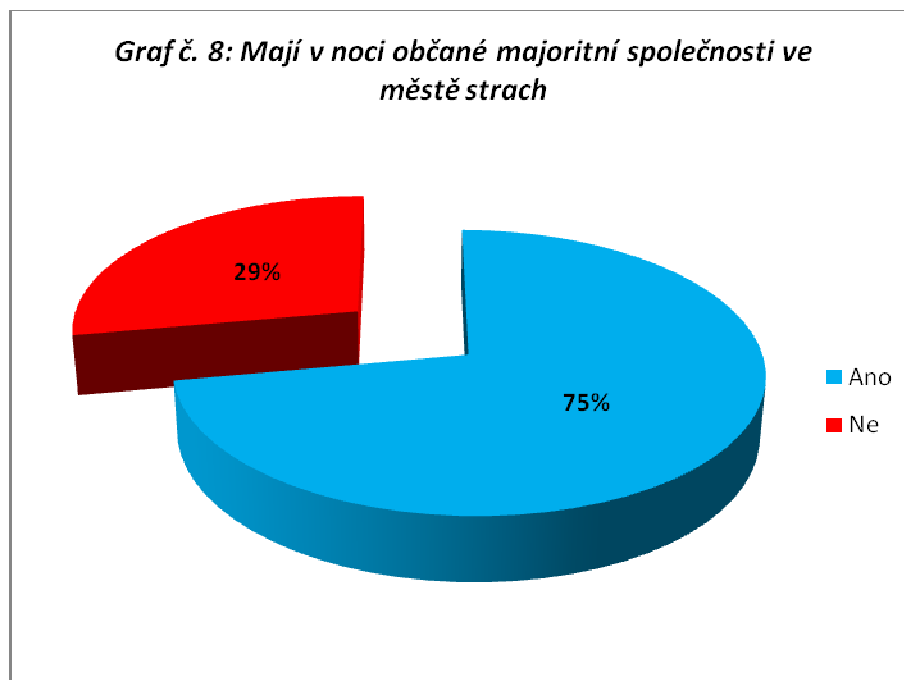
Vyhodnocení otázky č. 8: Pohybujete se v noci po městě se strachem?

Tabulka 8 Mají v noci občané majoritní společnosti ve městě strach

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	60	75 %
Ne	20	25 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 8 Mají v noci občané majoritní společnosti ve městě strach

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 8 poukazuje na to, že se občané majoritní společnosti 60 (75 %) bojí v noci chodit po městě. Jen pouhých 20 (25 %) odpovědělo, že se nebojí pohybovat v noci po městě. V následujícím vyhodnocení bude odhaleno, kdo je důvodem jejich strachu.

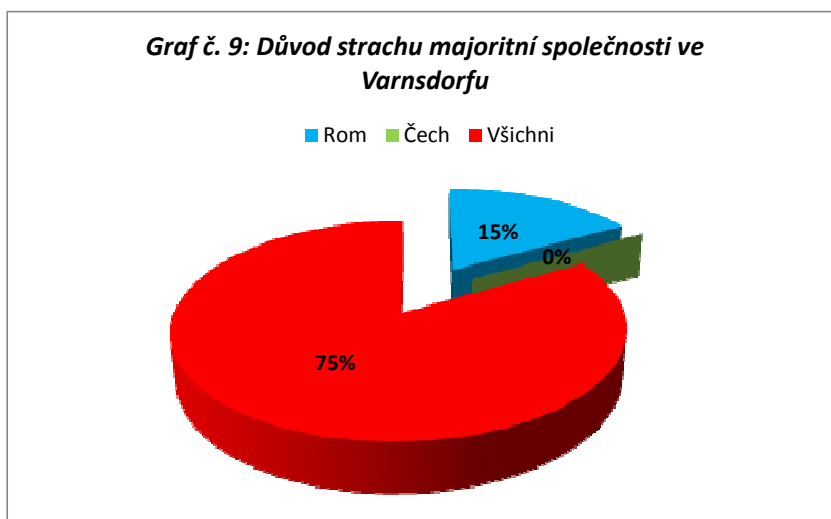
Vyhodnocení otázky č. 9: Kdo je důvodem Vašeho strachu?

Tabulka 9 Důvod strachu majoritní společnosti ve Varnsdorfu

Odpověď	Počet	Procenta
Rom	15	25 %
Čech	0	0 %
Všichni	45	75 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 9 Důvod strachu majoritní společnosti ve Varnsdorfu

Zdroj: Vlastní šetření

Toto grafické znázornění navazuje na předešlý graf, proto je vyhodnocen pouze ze šedesáti odpovědí respondentů, zbylých dvacet respondentů v grafu č. 8 odpovědělo, že se nebojí pohybovat v noci po Varnsdorfu. Důvodem strachu pohybovat se v noci po městě, jsou z 75 % všichni občané města, pouze 25 % respondentů uvedlo jako důvod strachu jen romskou menšinu, samotné Čechy neoznačil nikdo.

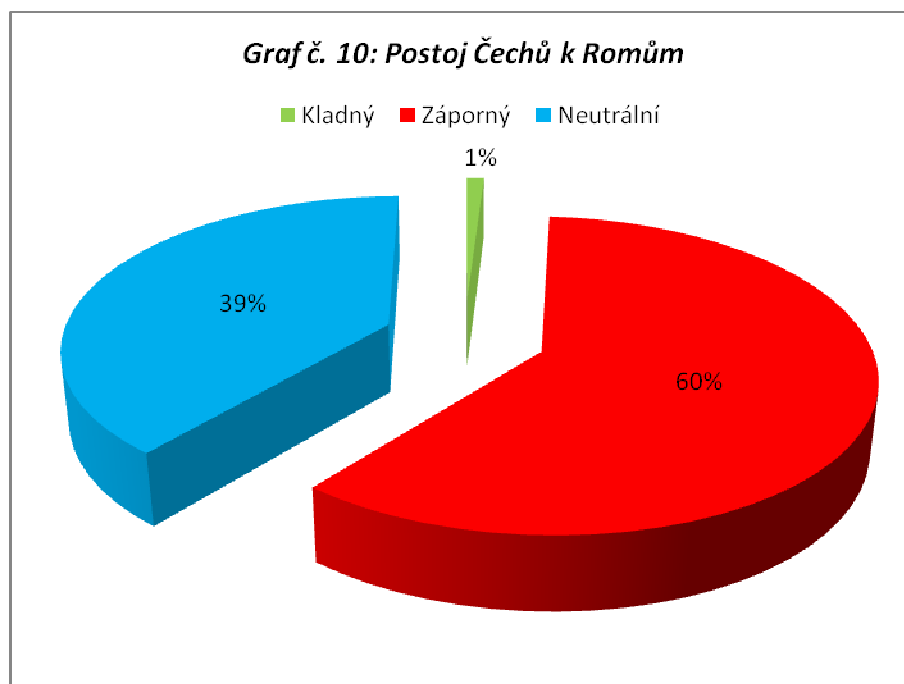
Vyhodnocení otázky č. 10: Jaký je Váš postoj k Romům?

Tabulka 10 Postoj Čechů k Romům

Odpověď	Počet	Procenta
Kladný	1	1 %
Záporný	48	60 %
Neutrální	31	39 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 10 Postoj Čechů k Romům

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 10 odhaluje, že 60 % (48 dotazovaných) majoritní společnosti má k Romům záporný vztah, pouhé 1 % (1 dotazovaný) má k Romům kladný vztah a 39 % (31 dotazovaných) neutrální.

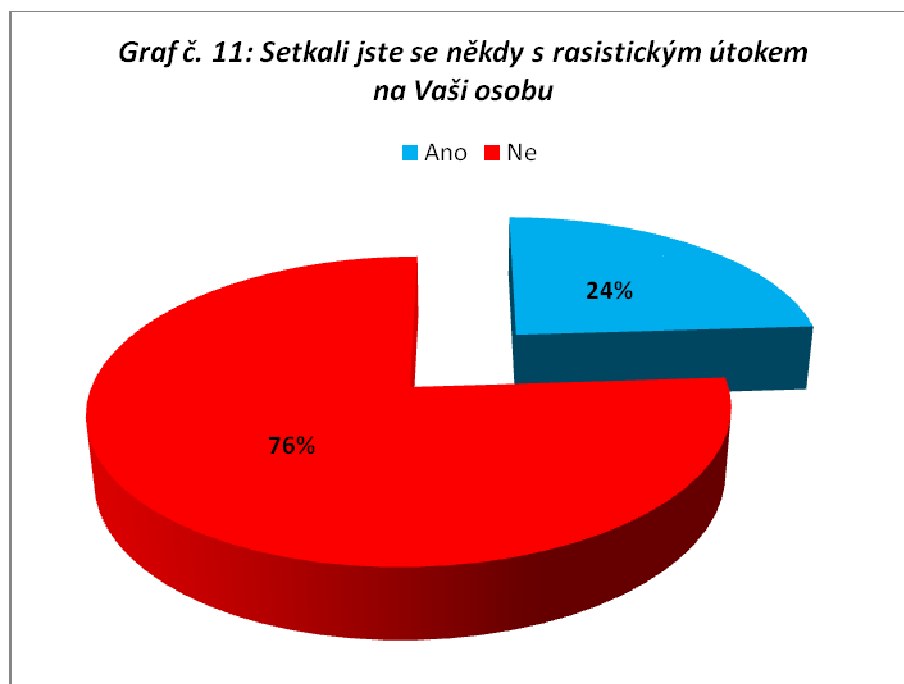
Vyhodnocení otázky č. 11: Setkali jste se někdy s rasistickým útokem na Vaši osobu?

Tabulka 11 Byl jste terčem rasistického útoku

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	19	24 %
Ne	61	76 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 11 Byl jste terčem rasistického útoku

Zdroj: Vlastní šetření

Výsledek tohoto grafu mne překvapil, nečekala jsem tak velké procento (76 %) občanů, kteří se nesečkali s rasistickým útokem na své osobě, když ve městě probíhalo tolik demonstrací, právě kvůli strachu z Romů. Větší část (76 %) varnsdorfské majority se nesečkala s rasistickým útokem na své osobě.

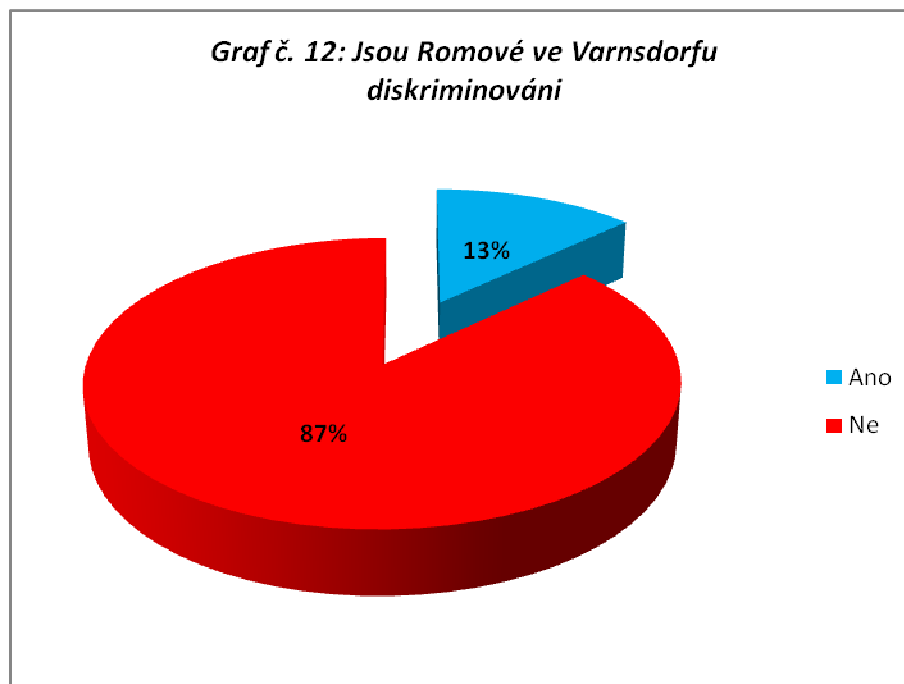
Vyhodnocení otázky č. 12: Myslíte si, že jsou Romové ve Varnsdorfu diskriminováni?

Tabulka 12 Jsou Romové ve Varnsdorfu diskriminováni

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	10	13 %
Ne	70	87 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 12 Jsou Romové ve Varnsdorfu diskriminováni

Zdroj: Vlastní šetření

Z grafu vyplývá, že větší část (87 %) majoritní společnosti tvrdí, že romská menšina ve Varnsdorfu není diskriminována. Jsem zvědavá, jak dopadne vyhodnocení dotazníků pro Romy, jestli i oni budou tvrdit, že nejsou ve Varnsdorfu diskriminováni.

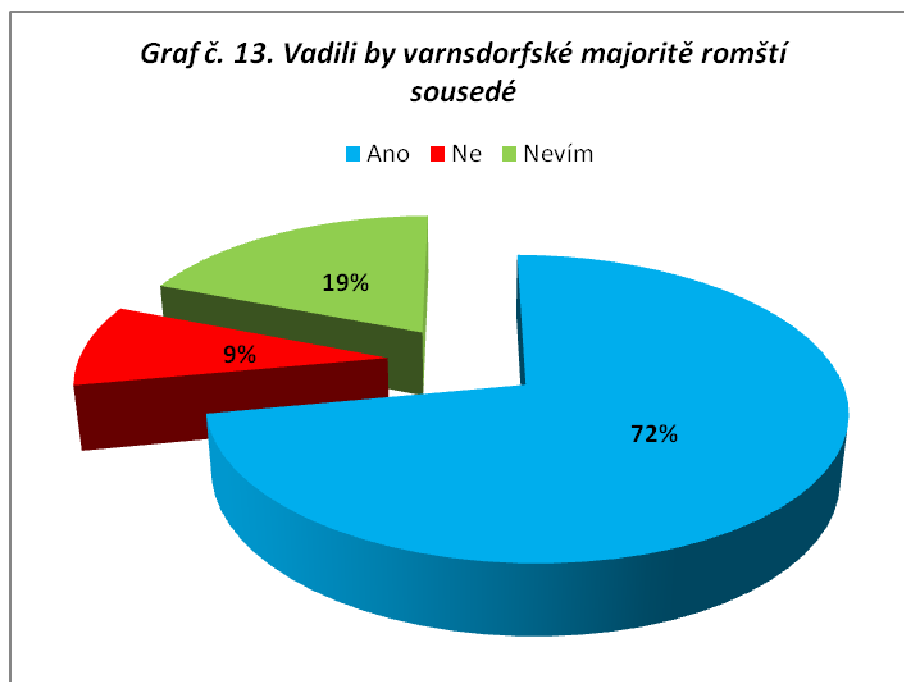
Vyhodnocení otázky č. 13: Vadili by Vám romští sousedé?

Tabulka 13 Vadili by varnsdorfské majoritě romští sousedé

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	58	72 %
Ne	7	9 %
Nevím	15	19 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 13 Vadili by varnsdorfské majoritě romští sousedé

Zdroj: Vlastní šetření

Bohužel i v této otázce se opět ukazuje, že Češi Romy nemají příliš v oblibě, opět většina 58 (72 %) napsala, že by jim romští sousedé vadili. Pouhým 7 (9 %) by nevadili Romové jako sousedé a 15 (19 %) neví.

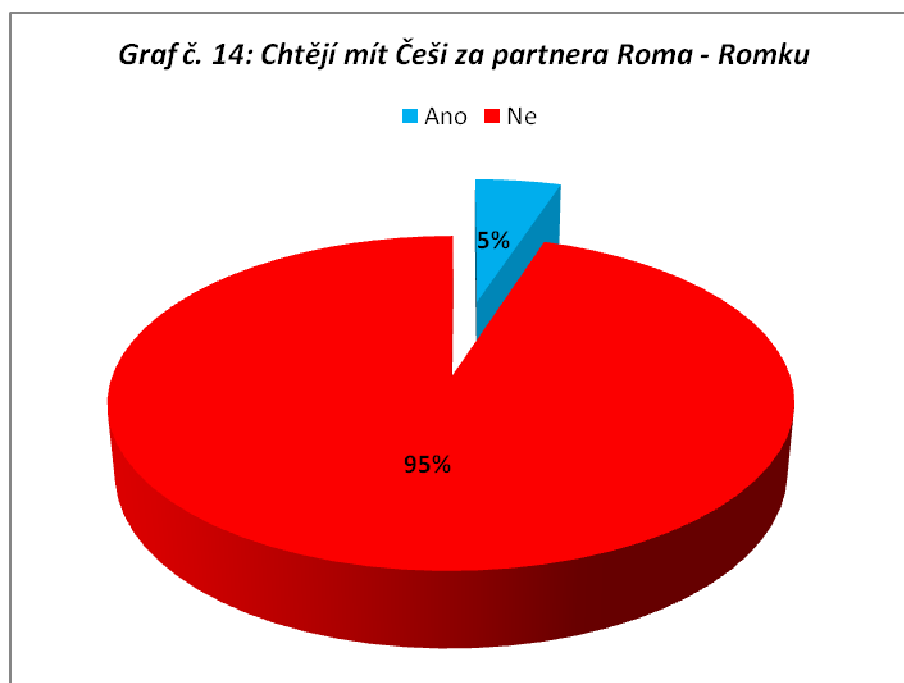
Vyhodnocení otázky č. 14: Chtěli byste mít za partnera Roma – Romku?

Tabulka 14 Chtějí mít Češi za partnera Roma – Romku

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	4	5 %
Ne	76	95 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 14 Chtějí mít Češi za partnera Roma – Romku

Zdroj: Vlastní šetření

Další graf opět poukazuje na to, že Češi nemají příliš kladný vztah k Romům, 76 (95 %) odpovědělo, že by Roma nebo Romku za partnera nechtěli, pouhých 4 (5 %) napsalo, že by jim nevadil romský partner.

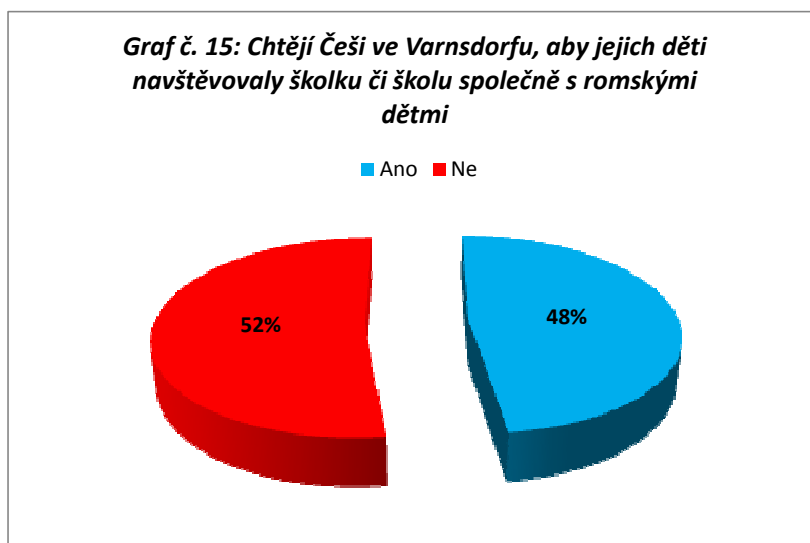
Vyhodnocení otázky č. 15: Mají romské děti navštěvovat školku či školu společně s dětmi romskými.

Tabulka 15 Chtějí Češi ve Varnsdorfu, aby jejich děti navštěvovaly školku či školu společně s romskými dětmi

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	38	48 %
Ne	42	52 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 15 Chtějí Češi ve Varnsdorfu, aby jejich děti navštěvovaly školku či školu společně s romskými dětmi

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 15 ukazuje, že varnsdorfská majorita se v této otázce dělí téměř na půl, 42 (52 %) vadí, aby jejich dítě chodilo do školky či školy společně s Romy a 38 (48 %) to nevadí.

8.2 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU URČENÉMU ROMSKÉ MENŠINĚ

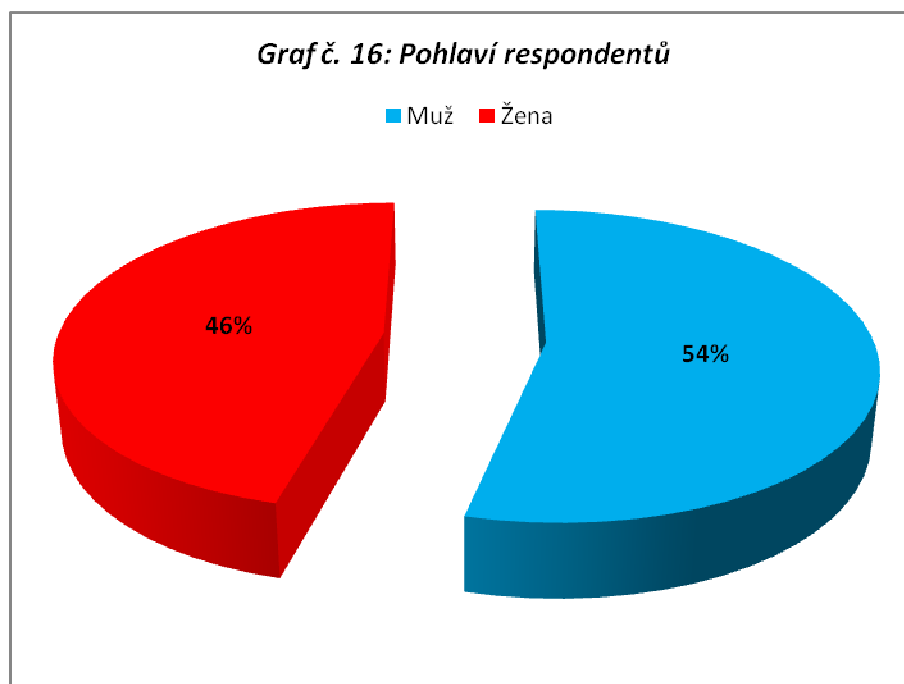
Vyhodnocení otázky č. 16: Pohlaví?

Tabulka 16 Pohlaví respondentů

Odpověď	Počet	Procenta
Muž	27	54 %
Žena	23	46 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 16 Pohlaví respondentů

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 1 vyznačuje, že dotazník vyplnilo 23 (46 %) žen a 27 (54 %) mužů. Je dobře, že jsou respondenti rozdělení téměř na půl. Je dobře, že byli respondenti z obou pohlaví.

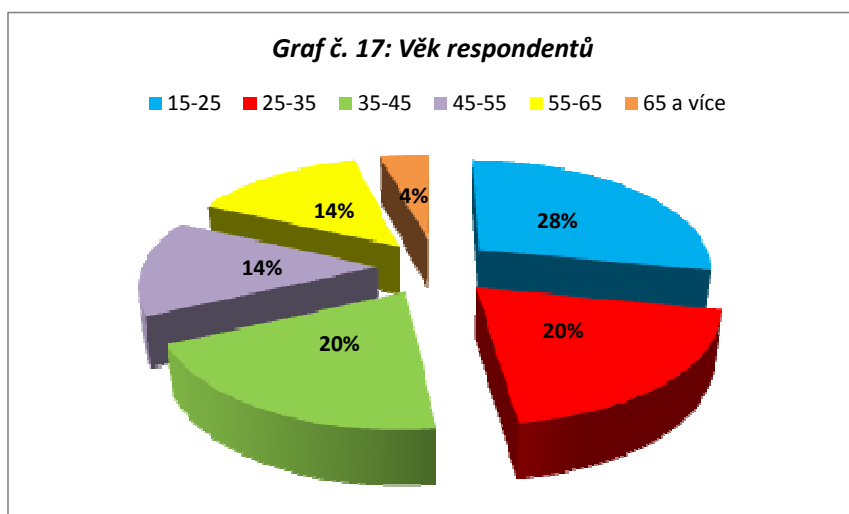
Vyhodnocení otázky č. 17: Věk

Tabulka 17 Věk respondentů

Odpověď	Počet	Procenta
15-25	14	28 %
25-35	10	20 %
35-45	10	20 %
45-55	7	14 %
55-65	7	14 %
65 a více	2	4 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 17 Věk respondentů

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 2 ukazuje, od jaké cílové věkové skupiny byly dotazníky vyplněny. Nejvíce dotazníků 14 (28 %) vyplnili respondenti ve věku od 15 do 25 let, dále a to stejným podílem 10 (20 %) vyplnili dotazník respondenti ve věku 25-35 a 35-45 let. Největší problém byl vyplnit dotazník se staršími Romy, ti nebyli příliš ochotní a jejich nedůvěra byla patrná.

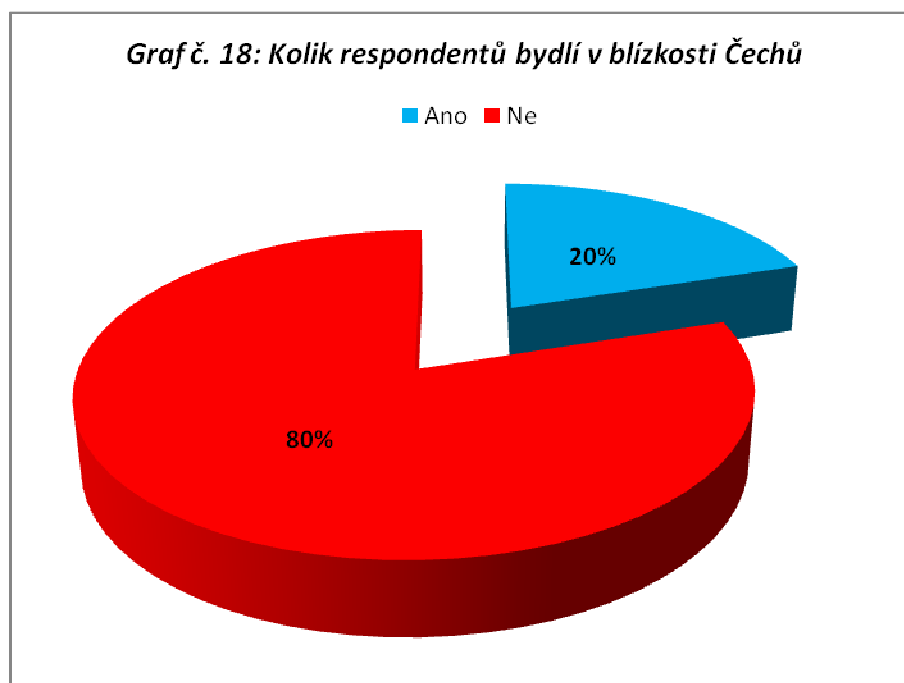
Vyhodnocení otázky č. 18: Bydlíte v blízkosti Čechů?

Tabulka 18 Kolik respondentů bydlí v blízkosti Čechů

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	40	80 %
Ne	10	20 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 18 Kolik respondentů bydlí v blízkosti Čechů

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 3 ukazuje procentuální znázornění Romů žijících a nežijících v blízkosti Čechů. Jsem ráda, že více dotazovaných Romů bydlí v blízkosti Čechů, jelikož další otázka šetření se týká spokojenosti soužití romské menšiny a majoritní společnosti Varnsdorfu. Z padesáti romských respondentů jich 40 (80 %) odpovědělo, že bydlí v blízkosti Čechů a pouhých 10 (20 %) jich nebydlí v blízkosti Čechů.

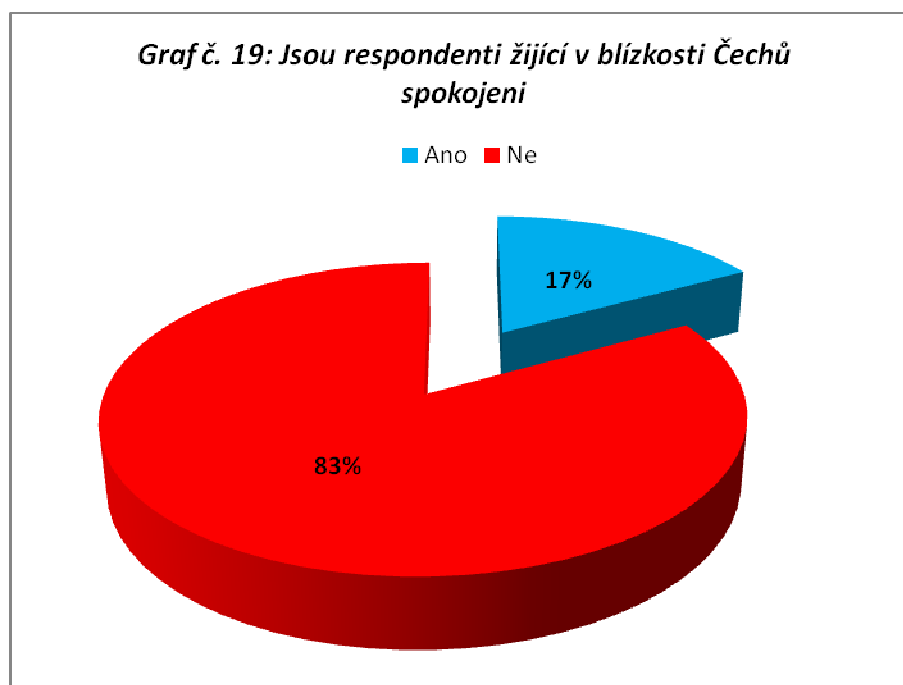
Vyhodnocení otázky č. 19: Jste spokojeni se životem vedle Čechů?

Tabulka 19 Jsou respondenti žijící v blízkosti Čechů spokojeni

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	26	65 %
Ne	14	35 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 19 Jsou respondenti žijící v blízkosti Čechů spokojeni

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 4 vyobrazuje spokojenost a nespokojenost soužití Romů s Čechy. Tato otázka navazuje na předchozí otázku a měli na ni odpověď pouze respondenti, kteří ve třetí otázce odpověděli, že žijí v blízkosti majority. V blízkosti majority bydlí 40 dotazovaných, z tohoto počtu odpovědělo 26 (65 %) záporně a 14 (35 %) kladně.

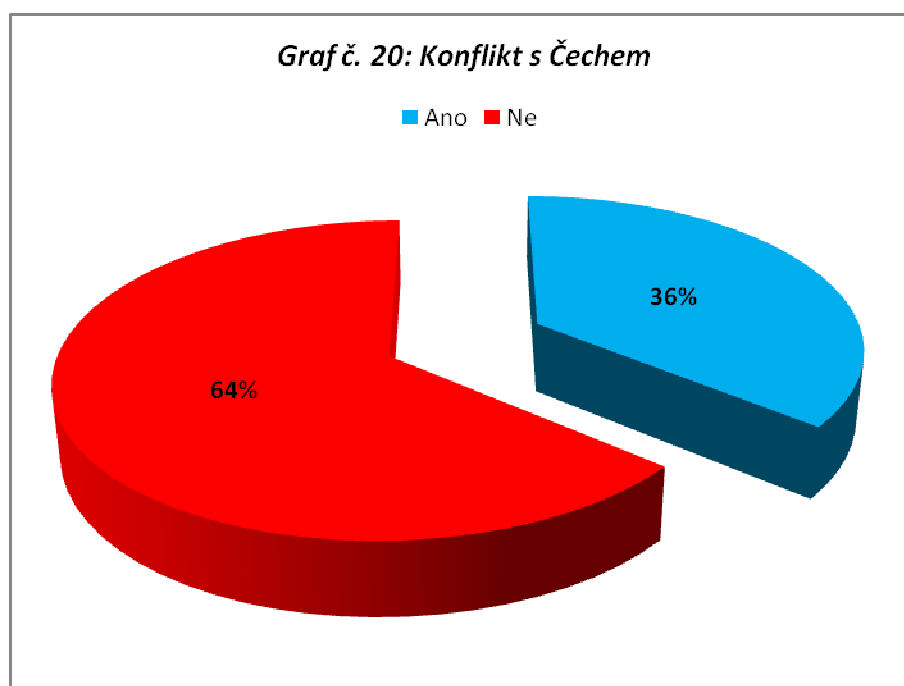
Vyhodnocení otázky č. 20: Měl (a) jste osobní konflikt s Čechem?

Tabulka 20 Konflikt s Čechem

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	18	36 %
Ne	32	64 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 20 Konflikt s Čechem

Zdroj: Vlastní šetření

Z grafu č. 5 je patrné, že větší část dotazovaných Romů ve Varnsdorfu neměla osobní konflikt s Čechem. Z padesáti romských respondentů mělo 18 (36 %) osobní konflikt s Čechem a 32 (64 %) konflikt nemělo.

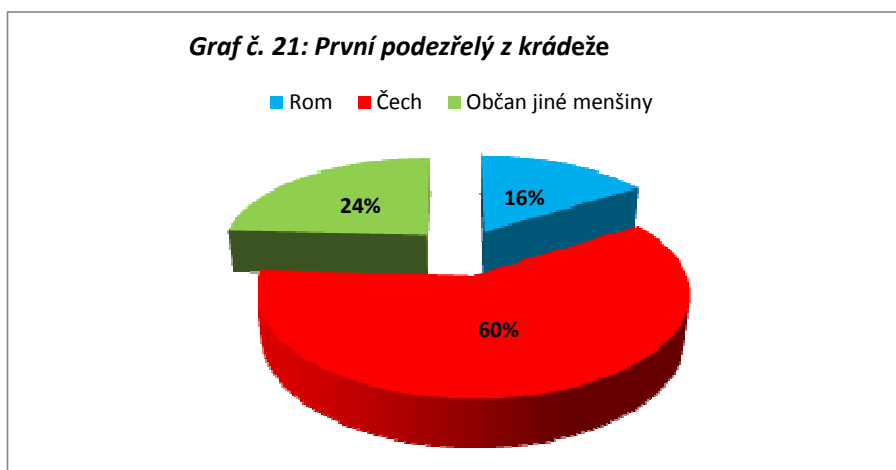
Vyhodnocení otázky č. 21: Když se Vám něco ztratí, kdo Vás napadne jako první pachatel?

Tabulka 21 První podezřelý pachatel z krádeže

Odpověď	Počet	Procenta
Rom	8	16 %
Čech	30	60 %
Občan jiné menšiny	12	24 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 21 První podezřelý pachatel z krádeže

Zdroj: Vlastní šetření

Romskou menšinu jako první podezřelý z krádeže napadne občan majoritní společnosti (Čech), toto zjištění vyplývá z grafu č. 6, kde uvedli Romové (60 %) jako první podezřelý Čechy, druhé občany jiné menšiny (24 %) a Romy podezřelý z krádeže je (16 %) romské menšiny.

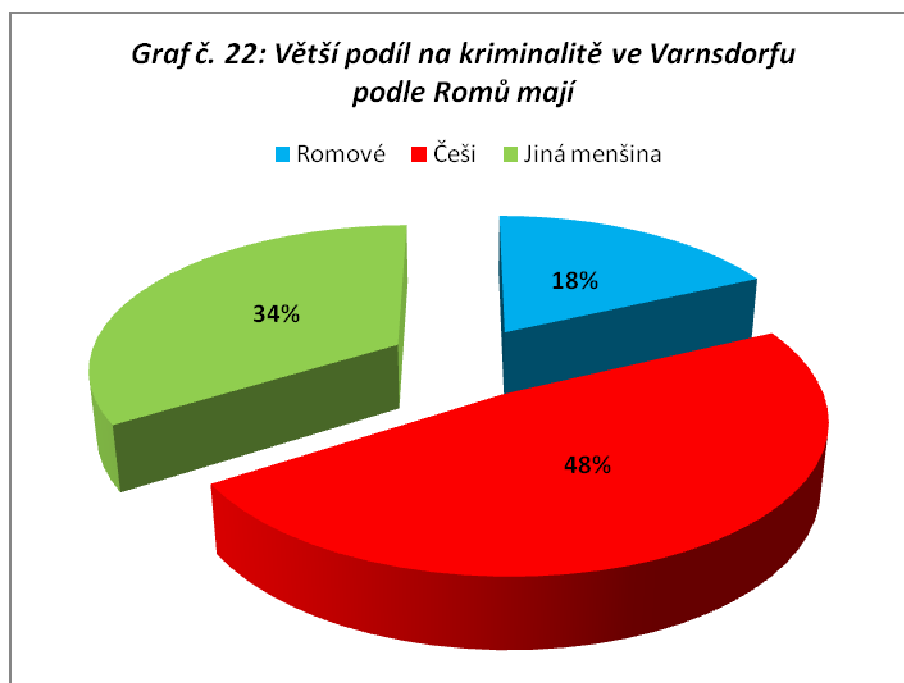
Vyhodnocení otázky č. 22: Kdo má ve Varnsdorfu větší podíl na kriminalitě?

Tabulka 22 Větší podíl na kriminalitě ve Varnsdorfu podle Romů má

Odpověď	Počet	Procenta
Romové	9	18 %
Češi	24	48 %
Jiná menšina	17	34 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 22 Větší podíl na kriminalitě ve Varnsdorfu podle Romů mají

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 7 nám ukazuje hlavně to, že romská menšina se nepovažuje za odpovědné na kriminalitě ve Varnsdorfu, dle nich se jich podílí na kriminalitě pouhých 18 %. Jako hlavní pachatelé označili českou majoritu (48 %) a jinou menšinu (34 %).

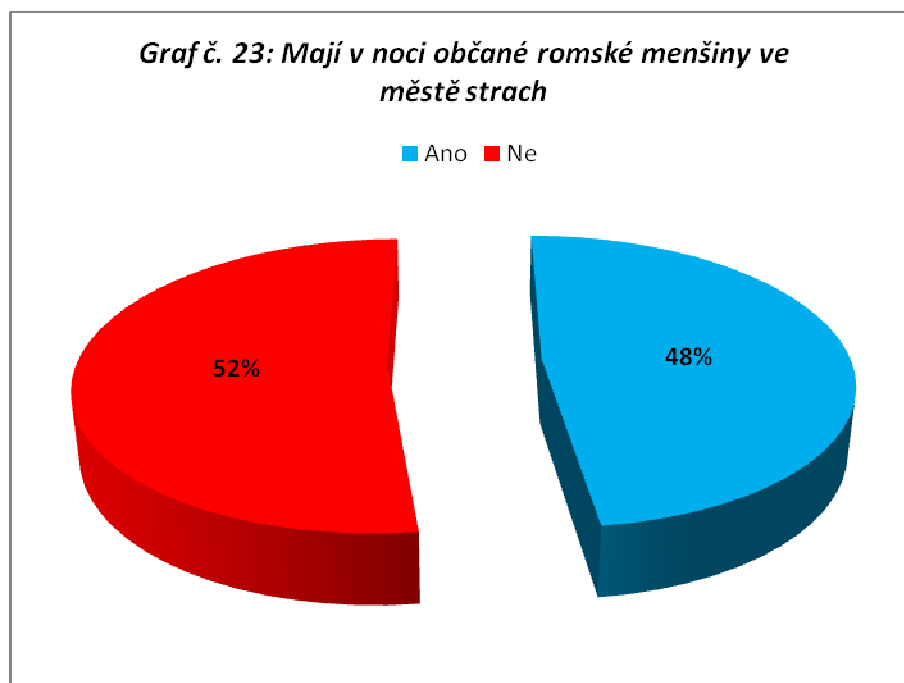
Vyhodnocení otázky č. 23: Pohybujete se v noci po městě se strachem?

Tabulka 23 Mají v noci občané romské menšiny ve městě strach

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	24	48 %
Ne	26	52 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 23 Mají v noci občané romské menšiny ve městě strach

Zdroj: Vlastní šetření

Na grafu je vidět, že se odpovědi téměř vyrovnaly, 24 (48 %) Romů se bojí pohybovat po městě a 26 (52 %) Romů se nebojí pohybovat po městě.

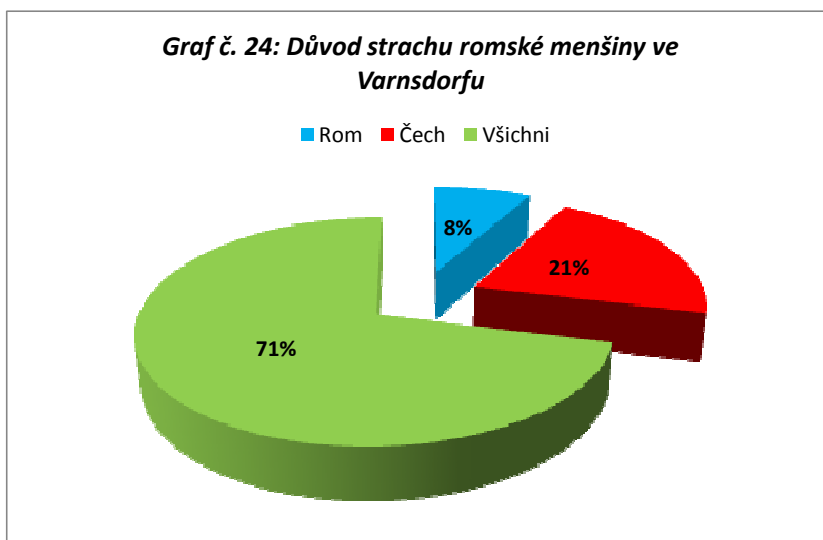
Vyhodnocení otázky č. 24: Kdo je důvodem vašeho strachu?

Tabulka 24 Důvod strachu romské menšiny ve Varnsdorfu

Odpověď	Počet	Procenta
Rom	2	8 %
Čech	5	21 %
Všichni	17	71 %

Zdroj: Vlastní zdroj

Graf 24 Důvod strachu romské menšiny ve Varnsdorfu

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 9 navazuje na předešlý graf, kde 24 respondentů uvedlo, že se v noci ve městě bojí pohybovat, proto je tento graf vyhodnocován pouze s odpovědí těchto 24 respondentů, zbylých 26 respondentů uvedlo, že se nebojí. Jako hlavní důvod svého strachu Romové uvedli občany jiné menšiny (71 %), poté Čechy (21 %) a Romů se bojí jen 8 %. Výsledek této otázky mě překvapil.

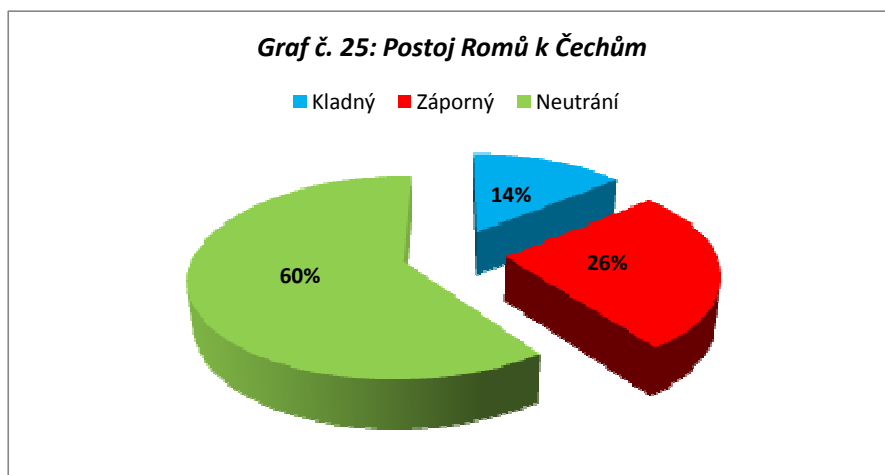
Vyhodnocení otázky č. 25: Jaký je Váš postoj k Čechům?

Tabulka 25 Postoj Romů k Čechům

Odpověď	Počet	Procenta
Kladný	7	14 %
Záporný	13	26 %
Neutrální	30	60 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 25 Postoj Romů k Čechům

Zdroj: Vlastní šetření

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že 60 % Romů má neutrální vztah k Čechům, 26 % Romů má k Čechům záporný vztah a pouhých 14 % má kladný vztah. U této otázky jsem očekávala jiný výsledek, překvapilo mě, že jen 26 % romské menšiny má záporný vztah k Čechům.

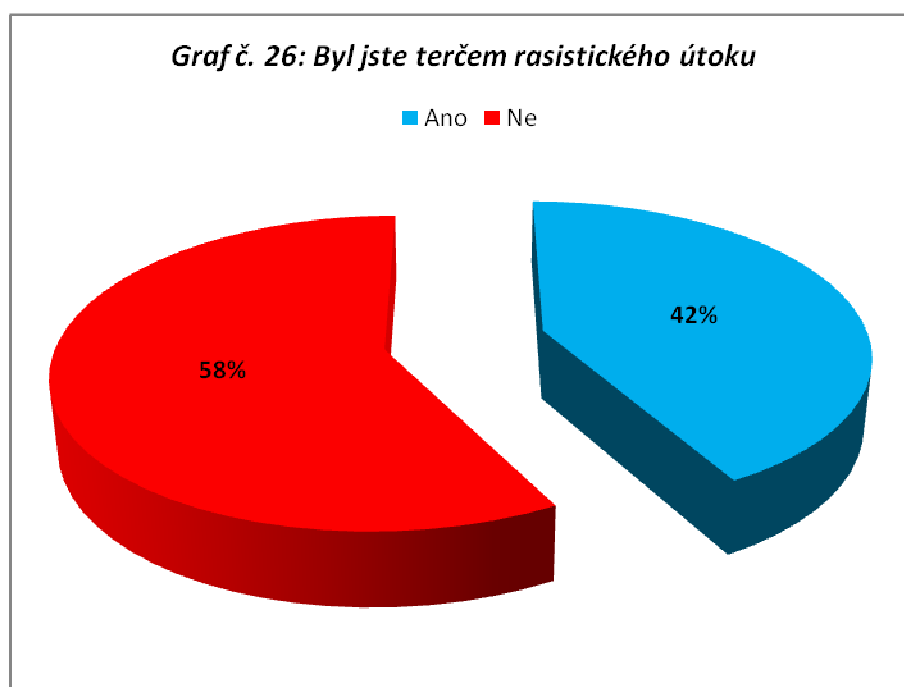
Vyhodnocení otázky č. 26: Setkali jste se někdy s rasistickým útokem na Vaši osobu?

Tabulka 26 Byl jste terčem rasistického útoku

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	21	42 %
Ne	29	58 %

Zdroj: Vlastní zdroj

Graf 26 Byl jste terčem rasistického útoku

Zdroj: Vlastní šetření

Z grafu je patrné, že se zde respondenti dělí téměř na dvě poloviny, 29 (58 %) se setkalo s rasistickým útokem osobně a 21 (42 %) se s rasistickým útokem neseťkalo.

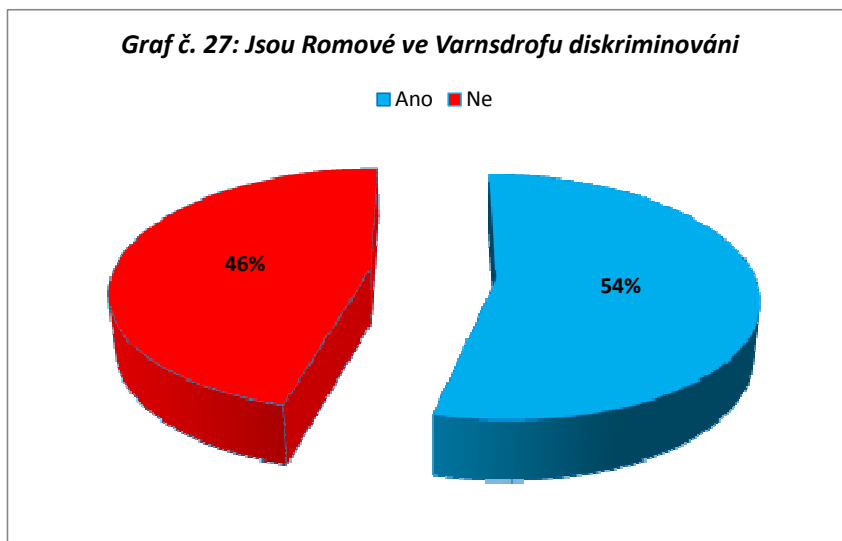
Vyhodnocení otázky č. 27: Myslíte si, že jsou Romové ve Varnsdorfu diskriminováni?

Tabulka 27 Jsou Romové ve Varnsdorfu diskriminováni

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	27	54 %
Ne	23	46 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 27 Jsou Romové ve Varnsdorfu diskriminováni

Zdroj: Vlastní šetření

Tento graf nám opět dělí romskou menšinu na dvě poloviny, 23 (46 %) se nesetkalo s diskriminací a 27 (54 %) se s ní setkalo. Vyhodnocení této otázky mě opět překvapilo, počítala jsem, že se více Romů bude cítit diskriminováno ve Varnsdorfu vzhledem k demonstracím v minulých letech, které byli cílené především proti romské menšině.

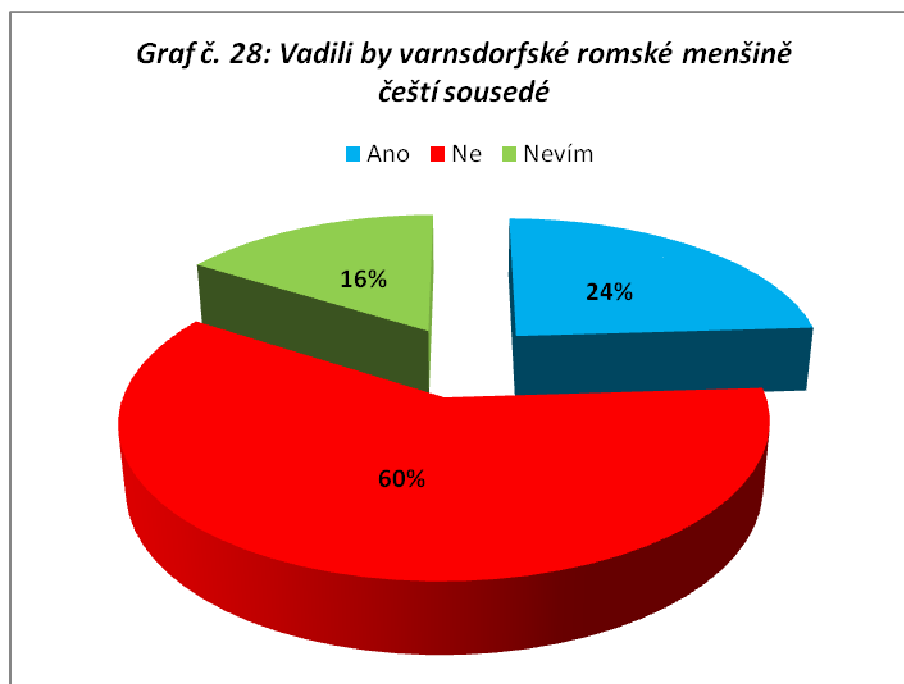
Vyhodnocení otázky č. 28: Vadili by Vám čeští sousedé?

Tabulka 28 Vadili by varnsdorfské romské menšině čeští sousedé

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	12	24 %
Ne	30	60 %
Nevím	8	16 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 28 Vadili by varnsdorfské romské menšině čeští sousedé

Zdroj: Vlastní šetření

Z grafu č. 13 vyplývá, že 60 % Romů nemá problém mít za sousedy Čechy, 24 % romské menšiny nechce mít českou majoritu za sousedy a 16 Romů odpovědělo, že neví, zda chce mít Romy za sousedy. Z tohoto vyplývá, že romská menšina nemá problémy žít s českou majoritou.

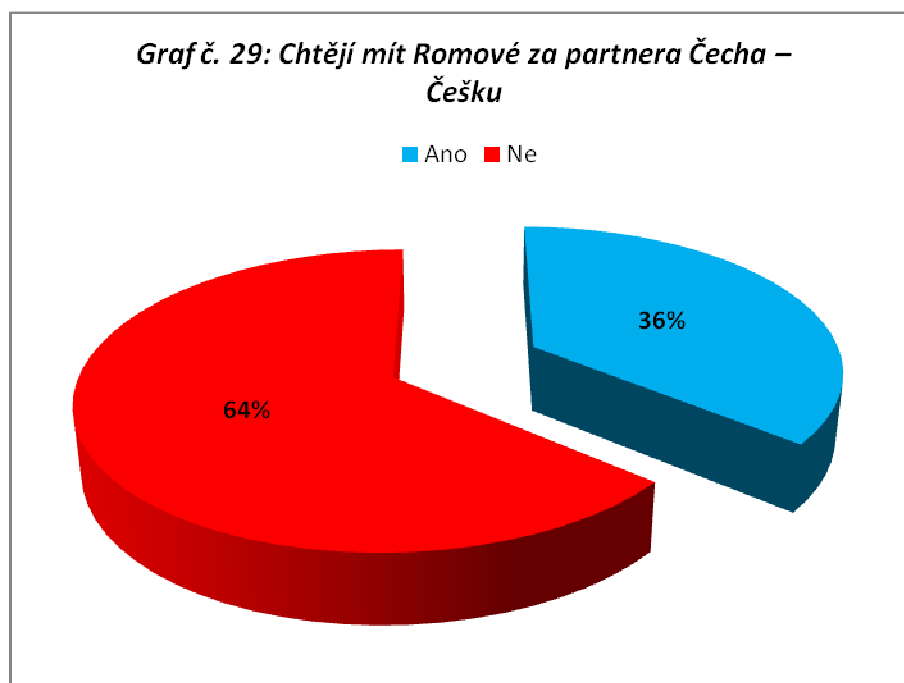
Vyhodnocení otázky č. 29: Chtěli byste mít za partnera Čecha – Češku?

Tabulka 29 Chtějí mít Romové za partnera Čecha – Češku

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	18	36 %
Ne	32	64 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 29 Chtějí mít Romové za partnera Čecha – Češku

Zdroj: Vlastní šetření

V grafu č. 14 můžeme vidět, že 64 % romské menšiny nechce mít za partnera Čecha – Češku. 36 % Romům by nevadilo mít českého partnera.

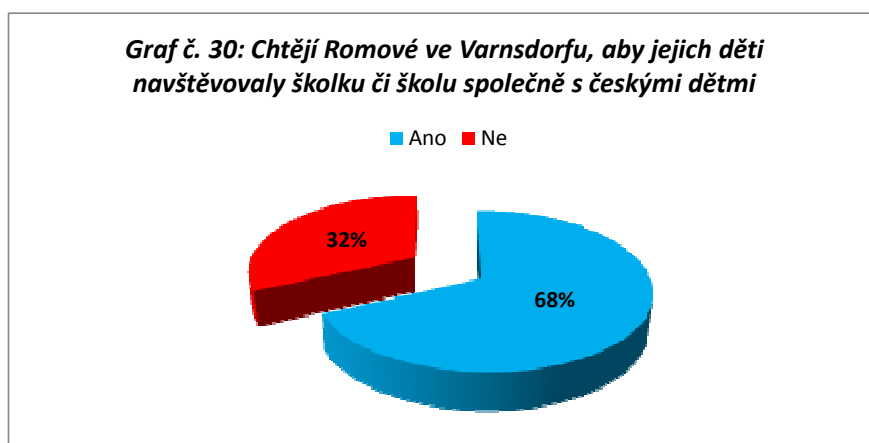
Vyhodnocení otázky č. 30: Mají romské děti navštěvovat školku či školu společně s dětmi českými?

Tabulka 30 Chtějí Romové ve Varnsdorfu, aby jejich děti navštěvovaly školku či školu společně s českými dětmi

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	34	68 %
Ne	16	32 %

Zdroj: Vlastní šetření

Graf 30 Chtějí Romové ve Varnsdorfu, aby jejich děti navštěvovaly školku či školu společně s českými dětmi

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 15 ukazuje, že větší část dotazovaných Romů není zaujata proti Čechům, jelikož by jim nevadilo, aby jejich děti chodily společně do školky či školy s českými dětmi. Celých 68 % s tím problém nemá a 32 % nechce, aby jejich děti chodily do školy či školky s českými dětmi.

8.3 VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ

1. Hypotéza: Domnívám se, že majoritní společnost žijící ve Varnsdorfu v blízkosti Romů není spokojena se soužitím s Romy.

K hypotéze č. 1 se vztahují otázky č. 3 a 4 v dotazníku určenému majoritní společnosti. V otázce č. 3 jsem se ptala, jestli dotazovaní bydlí v blízkosti Romů, z osmdesáti respondentů odpovědělo třicet šest, že bydlí v blízkosti romské menšiny. Z těchto třiceti šesti respondentů odpovědělo v otázce č. 4 dvacet osm, že nejsou spokojeni se soužitím v blízkosti Romů, což činí 78% dotazovaných. Tato hypotéza se potvrdila.

2. Hypotéza: Domnívám se, že majoritní společnost ve Varnsdorfu bude většinu trestné činnosti přisuzovat některé z menšin žijící ve městě.

K hypotéze č. 2 se vztahují otázky č. 6 a 7 v dotazníku určenému majoritní společnosti. V otázce č. 6 odpovědělo 61% respondentů, že jako první pachatel trestné činnosti je napadne občan romské menšiny. V otázce č. 7 opět větší část dotazovaných (77%) uvedla jako pachatele nejvíce se podílející na kriminalitě ve městě právě Romy, jako druhé dotazovaní označili jinou menšinu (14%) a jako poslední uvedli českou majoritu (9%). Tato hypotéza se potvrdila.

3. Hypotéza: Domnívám se, že se majoritní společnost romského etnika ve Varnsdorfu bojí.

K hypotéze č. 3 se vztahují otázky č. 8 a 9 v dotazníku určenému majoritní společnosti. Na otázku č. 9, jestli se v noci bojí dotazovaní pohybovat po městě, odpovědělo 80 dotazovaných, z nichž 60 (75%) odpovědělo ano a 20 (25%) odpovědělo ne. V otázce č. 9, ze šedesáti dotazovaných, odpovědělo 45 dotazovaných, že jsou důvodem jejich strachu všichni a 15 dotazovaných uvedlo jako důvod svého strachu Romy. Tato hypotéza se nepotvrdila.

4. Hypotéza: Domnívám se, že se romské etnikum cítí ve Varnsdorfu diskriminováno.

K hypotéze č. 4 se vztahuje otázka č. 11 v dotazníku určenému romské menšině. Na otázku č. 11, jestli jsou Romové ve Varnsdorfu diskriminováni, odpovědělo 50 dotazovaných, z nichž 27 (54%) odpovědělo, že jsou diskriminováni a 23 (46%)

odpovědělo, že nejsou diskriminováni. V odpovědích se Romové dělí téměř dvě poloviny, ale více Romů odpovědělo, že jsou diskriminováni. Tato hypotéza se potvrdila, i když ne příliš velkou většinou odpovědí.

5. Hypotéza: Domnívám se, že Češi nemají rádi Romy.

K hypotéze č. 5 se vztahují otázky č. 13, 14 a 15 v dotazníku určenému majoritní většině. Na otázku č. 13, jestli by Čechům vadili romští sousedé, odpovědělo 80 dotazovaných, z nichž 58 (72%) odpovědělo, že by jim vadili romští sousedé, na další otázku č. 14, zda by Čechům vadilo mít za partnera Roma (Romku), odpovědělo také 80 dotazovaných, z nichž 76 (94%) odpovědělo, že nechtějí mít za partnera Roma (Romku) a na poslední otázku č. 15, zda mají romské děti chodit společně do školky či školy s českými dětmi, odpovědělo 80 dotazovaných, z nichž 48 odpovědělo, že mají chodit společně a 52 odpovědělo, že nemají společně chodit romské a české děti do školky či školy.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo zjistit, jaký vztah mají mezi sebou ve Varnsdorfu romská menšina a majorita. V roce 2011 bylo ve Varnsdorfu několik demonstrací právě kvůli romské menšině. Ve Varnsdorfu žije málo romských příslušníků, ale i přesto jsou s nimi zde problémy. Proto bylo cílem práce zjistit, jak se občanům romské i majoritní společnosti ve Varnsdorfu žije. Z této práce vyplývá, že majoritní společnost zaujímá k varnsdorfským Romům většinou negativní postoj. Téměř stejný negativní postoj zaujímá romská menšina k varnsdorfské majoritě.

Romové jsou příslušníky národnostní menšiny, která prošla dlouhým a naprosto odlišným historickým vývojem, ze kterého pramení jiná kultura, jiný životní styl, jiné tradice a celkově jiný pohled na život. Díky tomuto rozdílnému pohledu na svět mají Romové problém se sžít s majoritní společností.

Romové jsou velmi talentovaní v oblasti tělesné a hudební, pro většinu Romů je tanec spojený s hudbou velmi důležitý a také je velmi baví. I dnešní odborníci zabývající se romským etnikem tvrdí, že jsou romské děti obzvláště umělecky nadané jak po stránce hudební, tak i po stránce pohybové a výtvarné, což se projevuje jen tehdy, jsou-li správně vedeny.

Převážná část majoritní společnosti stále málo ví o historii, kultuře a tradicích romské etnické menšiny, proto je pro majoritu těžké pochopit chování a způsob života Romů. Bylo by dobré, kdyby se české děti učili, alespoň trochu o romské kultuře, historii, holocaustu a něco i ze současného romského života.

Jestli se vůbec někdylepší vztahy mezi romským etnikem a majoritou, neví dnes nikdo a jen těžko může toto někdo odhadovat. Ale jedno je jisté, romská minorita a majorita bude muset společně žít, a záleží na všech, jak toto soužití bude pokračovat.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

Bakalář Petr, Psychologie Romů, Nakladatelství Votobia, česky, 2004, Počet stran: 178, ISBN: 80-7220-180-8

Davidová Eva, Romové a česká společnost, Národohospodářský ústav Josefa Hlávky Praha, 2001, Počet stran: 89, ISBN: 80-23877-399

Chaloupková Zdena, Současnost a romská populace, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí Bratislava, 1991, Počet stran: 42, ISBN 80-7138-031-8

Nečas Ctibor, Romové v České republice včera a dnes, 5. doplněné vydání, Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, Počet stran: 129, ISBN 80-244-0497-4

Říčan Pavel, S Romy žít budeme – jde o to jak, Nakladatelství – Portál, 1998, Počet stran: 143, ISBN: 80-7178-250

Šotolová Eva, Vzdělávání Romů, Univerzita Karlova v Praze, 2011, Počet stran: 130, ISBN 978-80-246-1909-5

Seznam použitých internetových zdrojů

Občanské sdružení Slovo 21, Romové v České republice, [online]. 2000 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://romove.radio.cz/cz/clanek/19363>

Rom centrum Karviná, Žijí mezi námi, Historie a současnost Romů, [online]. 2006 [cit. 2014-02-15]. Str. 24, Dostupné z: <http://www.romcentrum.karvina.info/publikace.pdf>

Štěpařová Ema, Specifika romské rodiny, [online]. 2005 [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: <http://www.zkola.cz/rodice/socpatologievy/rasismus/Stranky/%C5%A0t%C4%9Bpa%C5%99ov%C3%A1,-Ema-Specifika-romsk%C3%A9-rodiny.aspx>

Seznam ostatních zdrojů

Dopitová Simonová, Romská kultura, Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, [online]. 2004 [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: (<http://www.phil.muni.cz/~dopitova/op-romtrad.html>)

Řehák Rostislav, Romové v České republice – jak se žije Romům v Česku, Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, [online]. 2006 [cit. 2014-01-07]. Str. 34-36, Dostupné z: http://is.muni.cz/th/55621/pedf_m/

Zacpalová Pavla, Specifika profesní orientace u romských žáků, Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, [online]. 2010 [cit. 2014-01-04]. Str. 14-15, Dostupné z: http://is.muni.cz/th/253084/ff_b/

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam grafů

GRAF 1 POHLAVÍ RESPONDENTŮ	44
GRAF 2 VĚK RESPONDENTŮ	45
GRAF 3 KOLIK RESPONDENTŮ BYDLÍ V BLÍZKOSTI ROMŮ	46
GRAF 4 JSOU RESPONDENTI ŽIJÍCÍ V BLÍZKOSTI ROMŮ SPOKOJENI	47
GRAF 5 KONFLIKT S ROMEM	48
GRAF 6 PRVNÍ PODEZŘELÝ PACHATEL Z LOUPEŽE	49
GRAF 7 KDO MÁ VĚTŠÍ PODÍL NA KRIMINALITĚ VE VARNSDORFU PODLE ČECHŮ.....	50
GRAF 8 MAJÍ V NOCI OBČANÉ MAJORITNÍ SPOLEČNOSTI VE MĚSTĚ STRACH.....	51
GRAF 9 DŮVOD STRACHU MAJORITNÍ SPOLEČNOSTI VE VARNSDORFU.....	52
GRAF 10 POSTOJ ČECHŮ K ROMŮM	53
GRAF 11 BYL JSTE TERČEM RASITICKÉHO ÚTOKU	54
GRAF 12 JSOU ROMOVÉ VE VARNSDORFU DISKRIMINOVÁNI	55
GRAF 13 VADILI BY VARNSDORFSKÉ MAJORITĚ ROMŠTÍ SOUSEDÉ.....	56
GRAF 14 CHTĚJÍ MÍT ČEŠI ZA PARTNERA ROMA – ROMKU.....	57
GRAF 15 CHTĚJÍ ČEŠI VE VARNSDORFU, ABY JEJICH DĚTI NAVŠTĚVOVALY ŠKOLKU ČI ŠKOLU SPOLEČNĚ S ROMSKÝMI DĚTMI	58
GRAF 16 POHLAVÍ RESPONDENTŮ	59
GRAF 17 VĚK RESPONDENTŮ	60
GRAF 18 KOLIK RESPONDENTŮ BYDLÍ V BLÍZKOSTI ČECHŮ.....	61
GRAF 19 JSOU RESPONDENTI ŽIJÍCÍ V BLÍZKOSTI ČECHŮ SPOKOJENI	62
GRAF 20 KONFLIKT S ČEČEM	63

GRAF 21 PRVNÍ PODEZŘELÝ PACHATEL Z KRÁDEŽE.....	64
GRAF 22 VĚTŠÍ PODÍL NA KRIMINALITĚ VE VARNSDORFU PODLE ROMŮ MAJÍ	65
GRAF 23 MAJÍ V NOCI OBČANÉ ROMSKÉ MENŠINY VE MĚSTĚ STRACH	66
GRAF 24 DŮVOD STRACHU ROMSKÉ MENŠINY VE VARNSDORFU	67
GRAF 25 POSTOJ ROMŮ K ČECHŮM	68
GRAF 26 BYL JSTE TERČEM RASITICKÉHO ÚTOKU	69
GRAF 27 JSOU ROMOVÉ VE VARNSDORFU DISKRIMINOVÁNI	70
GRAF 28 VADILI BY VARNSDORFSKÉ ROMSKÉ MENŠINĚ ČEŠTÍ SOUSEDÉ.....	71
GRAF 29 CHTĚJÍ MÍT ROMOVÉ ZA PARTNERA ČECHA – ČEŠKU	72
GRAF 30 CHTĚJÍ ROMOVÉ VE VARNSDORFU, ABY JEJICH DĚTI NAVŠTĚVOVALY ŠKOLKU ČI ŠKOLU SPOLEČNĚ S ČESKÝMI DĚTMI	73

Seznam tabulek

TABULKA 1 POHLAVÍ RESPONDENTŮ	44
TABULKA 2 VĚK RESPONDENTŮ	45
TABULKA 3 KOLIK RESPONDENTŮ BYDLÍ V BLÍZKOSTI ROMŮ	46
TABULKA 4 JSOU RESPONDENTI ŽIJÍCÍ V BLÍZKOSTI ROMŮ SPOKOJENI.....	47
TABULKA 5 KONFLIKT S ROMEM.....	48
TABULKA 6 PRVNÍ PODEZŘELÝ PACHATEL Z LOUPEŽE.....	49
TABULKA 7 KDO MÁ VĚTŠÍ PODÍL NA KRIMINALITĚ VE VARNSDORFU PODLE ČECHŮ	50
TABULKA 8 MAJÍ V NOCI OBČANÉ MAJORITNÍ SPOLEČNOSTI VE MĚSTĚ STRACH	51
TABULKA 9 DŮVOD STRACHU MAJORITNÍ SPOLEČNOSTI VE VARNSDORFU	52
TABULKA 10 POSTOJ ČECHŮ K ROMŮM	53
TABULKA 11 BYL JSTE TERČEM RASITICKÉHO ÚTOKU	54
TABULKA 12 JSOU ROMOVÉ VE VARNSDORFU DISKRIMINOVÁNI.....	55

TABULKA 13 VADILI BY VARNSDORFSKÉ MAJORITĚ ROMŠTÍ SOUSEDÉ	56
TABULKA 14 CHTĚJÍ MÍT ČEŠI ZA PARTNERA ROMA – ROMKU	57
TABULKA 15 CHTĚJÍ ČEŠI VE VARNSDORFU, ABY JEJICH DĚTI NAVŠTĚVOVALY ŠKOLKU ČI ŠKOLU SPOLEČNĚ S ROMSKÝMI DĚTMI	58
TABULKA 16 POHLAVÍ RESPONDENTŮ	59
TABULKA 17 VĚK RESPONDENTŮ	60
TABULKA 18 KOLIK RESPONDENTŮ BYDLÍ V BLÍZKOSTI ČECHŮ	61
TABULKA 19 JSOU RESPONDENTI ŽIJÍCÍ V BLÍZKOSTI ČECHŮ SPOKOJENI	62
TABULKA 20 KONFLIKT S ČEČEM	63
TABULKA 21 PRVNÍ PODEZŘELÝ PACHATEL Z KRÁDEŽE	64
TABULKA 22 VĚTŠÍ PODÍL NA KRIMINALITĚ VE VARNSDORFU PODLE ROMŮ MAJÍ.....	65
TABULKA 23 MAJÍ V NOCI OBČANÉ ROMSKÉ MENŠINY VE MĚSTĚ STRACH.....	66
TABULKA 24 DŮVOD STRACHU ROMSKÉ MENŠINY VE VARNSDORFU.....	67
TABULKA 25 POSTOJ ROMŮ K ČECHŮM	68
TABULKA 26 BYL JSTE TERČEM RASITICKÉHO ÚTOKU	69
TABULKA 27 JSOU ROMOVÉ VE VARNSDORFU DISKRIMINOVÁNI.....	70
TABULKA 28 VADILI BY VARNSDORFSKÉ ROMSKÉ MENŠINĚ ČEŠTÍ SOUSEDÉ	71
TABULKA 29 CHTĚJÍ MÍT ROMOVÉ ZA PARTNERA ČECHA – ČEŠKU	72
TABULKA 30 CHTĚJÍ ROMOVÉ VE VARNSDORFU, ABY JEJICH DĚTI NAVŠTĚVOVALY ŠKOLKU ČI ŠKOLU SPOLEČNĚ S ČESKÝMI DĚTMI.....	73

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Dotazník pro Romy	I
Příloha B – Dotazník pro Čechy	III

PŘÍLOHY

Příloha A – Dotazník pro Romy

Dobrý den, jmenuji se Markéta Beránková, jsem studentkou vysoké školy Jana Amose Komenského v Praze. Pro potřeby bakalářské práce Vás prosím o vyplnění dotazníku, kterým chci zjistit jaké je soužití varnsdorfské majority a romské menšiny. Správnou odpověď, prosím, zakroužkujte. Vyberte vždy jednu odpověď. Děkuji za vyplnění dotazníku.

1. Pohlaví

MUŽ ŽENA

2. Věk

15 – 25 25 – 35 35 – 45 45 -55 55 – 65 65 a

více

3. *Bydlíte v blízkosti Čechů? (Pokud odpovíte ANO, odpovězte na další otázku).*

ANO NE

4. *Jste spokojeni se životem vedle Čechů?*

ANO NE

5. *Měl (a) jste osobní konflikt s Čechem?*

ANO NE

6. *Když se Vám něco ztratí, kdo Vás napadne jako první pachatel?*

ROM ČECH OBČAN JINÉ MENŠINY

7. *Kdo má ve Varnsdorfu větší podíl na kriminalitě?*

ROMOVÉ ČEŠI JINÁ MENŠINA

8. *Pohybujete se po městě v noci se strachem? (Pokud odpovíte ANO, odpovězte na další otázku).*

ANO NE

9. *Kdo je důvodem Vašeho strachu?*

ROM ČECH VŠICHNI

10. Jaký je váš postoj k Čechům?

KLADNÝ ZÁPORNÝ NEUTRÁLNÍ

11. Setkali jste se někdy s rasistickým útokem na Vaši osobu?

ANO NE

12. Myslíte si, že jsou Romové ve Varnsdorfu diskriminováni?

ANO NE

13. Vadili by Vám čeští sousedé?

ANO NE NEVÍM

14. Chtěli byste mít za partnera Čecha – Češku?

ANO NE

15. Mají romské děti navštěvovat školku či školu společně s dětmi českými?

ANO NE

Příloha B – Dotazník pro Čechy

Dobrý den, jmenuji se Markéta Beránková, jsem studentkou vysoké školy Jana Amose Komenského v Praze. Pro potřeby bakalářské práce Vás prosím o vyplnění dotazníku, kterým chci zjistit jaké je soužití varnsdorfské majority a romské menšiny. Správnou odpověď, prosím, zakroužkujte. Vyberte vždy jednu odpověď. Děkuji za vyplnění dotazníku.

1. Pohlaví

MUŽ ŽENA

2. Věk

15 – 25 25 – 35 35 – 45 45 -55 55 – 65 65 a
více

3. Bydlíte v blízkosti Romů? (Pokud odpovíte ANO, odpovzte na další otázku).

ANO NE

4. Jste spokojeni se životem vedle Romů?

ANO NE

5. Měl (a) jste osobní konflikt s Romem?

ANO NE

6. Když se Vám něco ztratí, kdo Vás napadne jako první pachatel?

ROM ČECH OBČAN JINÉ MENŠINY

7. Kdo má ve Varnsdorfu větší podíl na kriminalitě?

ROMOVÉ ČEŠIJINÁ MENŠINA

8. Pohybujete se po městě v noci se strachem?(Pokud odpovíte ANO, odpovzte na další otázku).

ANO NE

9. Kdo je důvodem Vašeho strachu?

ROM ČECH VŠICHNI

10. Jaký je váš postoj k Romům?

KLADNÝ

ZÁPORNÝ

NEUTRÁLNÍ

11. Setkali jste se někdy s rasistickým útokem na Vaši osobu?

ANO

NE

12. Myslíte si, že jsou Romové ve Varnsdorfu diskriminováni?

ANO

NE

13. Vadili by Vám romští sousedé?

ANO

NE

NEVÍM

14. Chtěli byste mít za partnera Roma – Romku?

ANO

NE

15. Mají romské děti navštěvovat školku či školu společně s dětmi českými?

ANO

NE

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Markéta Beránková

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: Kombinované

Název práce: Soužití s romskou menšinou v oblasti Varnsdorfu

Rok: 2013 - 2014

Počet stran textu bez příloh: 74

Celkový počet stran příloh: 4

Počet titulů českých použitých zdrojů: 6

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 3

Počet ostatních zdrojů: 3

Vedoucí práce: Ing. Michaela Melicharová